

ELEKTROPRIVREDA

LIST ELEKTROPRIVREDE CRNE GORE A.D. NIKŠIĆ

BROJ **369.** NIKŠIĆ
OKTOBAR 2016.

ISSN 1805136

INTERVJU:

Ranko Vojinović: Strateška akta moramo prilagoditi stvarnim potrebama kompanije

str.
09.

SINDIKALNE AKTUELNOSTI:

EPCG i CEDIS zajedno u Čanju

str.
22.

INTERVJU:

Hans-Arild Bredesen: Crna Gora mora da razmišlja o povezivanju tržišta

str.
26.

IMENOVANJA:

8.

IMENOVANJA:

Tonino Maljo,
novi izvršni direktor EPCG
Čovjek struke i bogatog iskustva

AKTUELNOSTI:

11.

AKTUELNOSTI:

Završen redovni godišnji
remont HE "Perućica"
"Stara dama" u punoj pogonskoj
spremnosti

DALEKOVOD:

17.

DALEKOVOD:

Ranko Vuković,
rukovodilac Sektora za razvoj
i investicije CEDIS-a
RESPEKTABILAN INVESTICIONI CIKLUS

SADRŽAJ:

AKTUELNOSTI

Istorijski dan za EPCG i Crnu Goru

04.

VRIJEME JE ZA DRUGI BLOK

AKTUELNOSTI

Održana XV vanredna Skupština akcionara Elektropri-
vrede Crne Gore

06.

Zeleno svjetlo za drugi blok

IMENOVANJA

Tonino Maljo, novi izvršni direktor EPCG
Čovjek struke i bogatog iskustva

INTERVJU

Ranko Vojinović, izvršni rukovodilac Direkcije za ljud-
ske resurse EPCG

09.

Strateška akta moramo prilagoditi stvarnim potrebama kompanije

AKTUELNOSTI

Završen redovni godišnji remont HE "Perućica"
"Stara dama" u punoj pogonskoj spremnosti

U FOKUSU

USVOJEN PLAN UPRAVLJANJA OTPADOM ZA
PERIOD 2016-2019. GODINA

13.

U EPCG se radi u skladu sa relevantnim zakonskim odredbama

14. IZMEĐU DVA BROJA

DALEKOVOD

Ranko Vuković, rukovodilac Sektora za razvoj i investicije CEDIS-a
RESPEKTABILAN INVESTICIONI CIKLUS

DALEKOVOD

REGION 2: Podgorica

19.

BOLJI NAPON ZA PRIGRADSKA NASELJA

DALEKOVOD

REGION 2: Cetinje

20.

REKONSTRUKCIJA I MODERNIZACIJA STALAN POSAO

DALEKOVOD

Osnovane sindikalne organizacije CEDIS-a
USAGLAŠAVANJE KOLEKTIVNOG UGOVORA PRIORITET

21.

SINDIKALNE AKTUELNOSTI

SPORTSKI SUSRETI ZAPOSLENIH
EPCG i CEDIS zajedno u Čanju

22.

CRNA GORA

INTERVJU

Hans-Arild Bredesen, izvršni direktor Nord Pool Consulting
Crna Gora mora da razmišlja o povezivanju tržišta

impressum

ELEKTROPRIVREDA

PREDSJEDNIK ODBORA DIREKTORA

Srđan Kovačević

IZVRŠNI DIREKTOR

Stefano Pastori

DIREKCIJA ZA ODNOSE SA JAVNOŠĆU

IZVRŠNI RUKOVODILAC

Rajko Šebek

rajko.sebek@epcg.com

RUKOVODILAC SEKTORA ZA INTERNU KOMUNIKACIJU

Mitar Vučković

mitar.vuckovic@epcg.com

GLAVNI I ODOGOVORNI UREDNIK

Miodrag Vuković

miodrag.vukovic@epcg.com

REDAKCIJA:

Olivera Vulanović

olivera.vulanovic@epcg.com

Biljana Mitrović

biljana.mitrovic@cedis.me

Marko Burić

marko.buric@epcg.com

KOMPJUTERSKA OBRADA:

DPC D.O.O. Podgorica

Adresa redakcije:

Ulica Vuka Karadžića 2 Nikšić

Tel/fax: 040/204-223

E - mail: list.epcg@epcg.com

Web site: www.epcg.com

Izdavač: Elektroprivreda

Crne Gore AD Nikšić

Tiraž: 1800

Štampa: Grafo group D.O.O.

Podgorica

DRUŠTVO:

32.

DRUŠTVO:

Nikšićki festivali opravdali očekivanja
EPCG i ove godine uz
Lake i Bedem fest

SPORT I REKREACIJA:

Rk.	Team	TB2
1	SK "Buducnost"	41,5
2	SK "Elektroprivreda"	36,0
3	SK "Crnogorac"	36,5
4	OSK "Mladost"	32,5
5	SK "Mimoza"	32,0
6	SK "Rudar"	28,5
7	SK "Rokada"	18,5
8	SK "Nikšić"	23,0
9	SK "Omladinac-Buducnost"	11,5

39.

SPORT I REKREACIJA:

Premijer liga
Crne Gore u šahu
Elektroprivreda ispuštila trofej

28. REGION

29. SVIJET

30. SA SVIH MERIDIJANA

30. MUDRE MISLI

IZ DRUGOG UGLA

Mr Olga Radulović, koordinator izvršnog rukovodioca FC Proizvodnja

31. DRUŠTVO

Nikšićki festivali opravdali očekivanja
EPCG i ove godine uz Lake i Bedem fest

FELJTON

Rako Milošević, šef gradilišta istražnih radova na izgradnji hidroelektrane na Mratinju

34. PITAO SAM SE DA LI JE JAVA ILI SAN

35. IN MEMORIAM

AKTUELNOSTI

Uručeni ključevi fordova

Dobitnici odusevljeni:

Isplati se biti redovni platila 33

ZDRAVLJE

37. JESENJA SONATA

SPORT I REKREACIJA

39. Premijer liga Crne Gore u šahu
Elektroprivreda ispuštila trofej

PUTOPISNA REPORTAŽA

Mostar, izvor Bune... (I dio)

40. STARINE KOJE OSVAJAJU

42. "BUDI U TOKU, BUDI U IGRI"

43. TESLA

43. SKANDINAVKA

AKTUELNOSTI

ISTORIJSKI DAN ZA EPCG I CRNU GORU

VRIJEME JE ZA DRUGI BLOK

Direkcija za odnose s javnošću

UGOVORI O IZGRADNJI BLOKA II TE "PLJEVLJA" SU POTPISANI 29. SEPTEMBRA U PLJEVLJIMA IZMEĐU EPCG I ŠKODA PRAHA. VRIJEDNOST PROJEKTA O IZGRADNJI BLOKA II IZNOSI 324,5 MILIONA €. RIJEČ JE O PRVOM VELIKOM ENERGETSKOM OBJEKTU KOJI ĆE SE GRADITI NAKON 35 GODINA.

Poslije dvije godine intenzivnih pregovora, potpisani su ugovori o izgradnji Bloka II Termoelektrane "Pljevlja" između EPCG i ŠKODA PRAHA. Ugovore u vrijednosti od 324,5 miliona € potpisali su Peter Bodnar, predsjednik Odbora direktora i Martin Pohlodek, potpredsjednik Odbora direktora u ime ŠKODA PRAHA i izvršni direktor Tonino Maljo u ime EPCG. Potpisani su: Ugovor o uslugama izrade Glavnog projekta (EWA) i Ugovor o izvođenju radova (EPC).

Izgradnja Bloka II ima istorijski značaj za Crnu Goru, jer je to prvi veliki energetski objekat koji će se graditi poslije 35 godina. Zahvaljujući tom projektu Crna Gora će postati energetski nezavisna zemlja,

što predstavlja jedan od glavnih preduslova za stabilan ekonomski i društveni razvoj zemlje. Za lokalno stanovništvo to će značiti rješavanje problema grijanja koje uzrokuje najveće zagađenje životne sredine, budući da Blok II nudi polaznu tačku za projekt toplifikacije Pljevalja.

Izvršni direktor EPCG, Tonino Maljo, rekao je da graditi energetske objekte znači ulagati u sigurnu budućnost kompanije, ali i lokalne zajednice i države u cjelini.

- Nadam se da ćemo u zadatim rokovima uspjeti da završimo sve zadatke, a garant za to je referentni partner na ovom projektu, kompa-

nija ŠKODA PRAHA. Drago mi je da će završetkom ovog projekta, kao i ulaganjem u poboljšanje ekoloških karakteristika postojećeg bloka, EPCG kao kompanija imati siguran izvor za proizvodnju električne energije. Isto tako izgradnjom drugog bloka TE "Pljevlja" značajno će se unaprijediti privredni rast i razvoj države, a posebno sam zadovoljan što će se u velikoj mjeri poboljšati stanje ekologije u Pljevljima, a time i kvalitet života stanovnika u tom gradu - istakao je Maljo.

Predsjednik Odbora direktora ŠKODA PRAHA, Peter Bodnar, izrazio je zahvalnost na angažovanju svim partnerima uključenim u projekt i objasnio koji naredni koraci se mogu očekivati.

- Vjerujemo da rezultati Ugovora o uslugama izrade Glavnog projekta (EWA) igraju ključnu ulogu u ubrzavanju procesa projektnog inžinjeringa sa ciljem izgradnje novog bloka koji će vremenom zamjeni Blok I. Takođe, u isto vrijeme, treba da definišemo detaljni okvir nabavki neophodnih za sprovodenje Ugovora o izvođenju radova (EPC). Drugi korak je zajednički zadatak svih nas, a to je pribavljanje svih neophodnih dozvola. Paralelno, biće potrebna puna i zajednička podrška u cilju definisanja sigurnog finansiranja za implementaciju Ugovora o izvođenju radova - naveo je Bodnar.

Ministar ekonomije, Vladimir Kavarić, nakon potpisivanja ugovora saopštio je da drugi blok Crnoj Gori donosi mnogo benefita, a prvenstveno sigurno snabdijevanje električnom energijom.

- Nećemo zavisiti od uvoza, a nećemo ni da se oslonimo isključivo na hidro izvore, odnosno izvore koji zavise od vremenskih uslova. Građani i privreda će imati sigurno i stalno snabdijevanje električnom energijom i pored narastajućih potreba, a tu je i mogući izvoz viškova struje preko podmorskog kabla na zahtjevno EU tržište. Crna Gora je danas veliko energetsko gradilište. Realizujemo projekt povezivanja Italije i Crne Gore energetskim kablom, radimo male hidroelektrane, postavljamo vjetroelektrane, potpisali smo ugovor o istraživanju nafte i gasa u našem podmorju - istakao je Kavarić.

Potpisivanju ugovora prisustvovao je i premijer Crne Gore, Milo Đukanović. Predsjednik Odbora direktora ŠKODA PRAHA Peter Bod-

nar poklonio je premijeru olovku kojom je ugovor o realizaciji projekta potpisana.

Đukanović je kazao da sada više ne postoji nijedna dilema da li će se graditi Blok II.

- Potpisivanjem ugovora kreće se u realizaciju projekta vrijednog oko 500 miliona eura, čime se stvaraju pretpostavke za pouzdano snabdijevanje svih potrošača, kao i ekološku sanaciju Pljevlja. Konačno ćemo riješiti teški problem koji je opterećivao ovaj grad i njihove stanovnike i to me jako raduje i predstavlja pravi i jedini valjani odgovor države u odnosu na ono što su zasluzila Pljevlja, koja su zasluzna za razvoj elektroenergetskog sistema i njegovu stabilnost. Realizacija drugog bloka važna je sa stanovišta samoodrživosti, samodovoljnosti elektroenergetskog sistema Crne Gore i time stvaranja pretpostavki za pouzdano snabdijevanje svih potrošača u elektroenergetskom sistemu, čime se doprinosi uravnoveženju spoljno-trgovinskog bilansa države - rekao je Đukanović i dodao da će se realizacijom projekta produžiti vijek Rudniku uglja Pljevlja najmanje 40 godina, kao i vijek rada TE.

Izgradnja Bloka II biće u skladu sa garantovanim uslovima i EU standardima za PC tehnologiju sagorijevanja uglja u Bloku II TE Pljevlja. Primjeniće se moderna i najbolja dostupna tehnologija (BAT), uključujući sve aktivnosti na čišćenju otpadnih gasova u skladu sa Direktivama EU. Isto tako, ovaj projekat obuhvata i postrojenje za selektivnu katalitičku redukciju oksida azota (SCR), u slučaju pojave rigoroznijih međunarodnih standarda u budućnosti.

Podsjećamo, 13 poziva za dostavljanje ponuda poslato je u junu 2013. godine, pored definisanja tehničkih i komercijalnih parametara i uslova za uspostavljanje partnerskog odnosa za potrebe ovog projekta. Nakon intenzivnih razgovora i objašnjenja, ukupno devet ponuda je stiglo do kraja oktobra iste godine. Ponude su razmatrane na osnovu već definisanih kriterijuma, dok je najpovoljnija preliminarna ponuda konačno stigla u aprilu 2015. godine - ponuda češke kompanije ŠKODA PRAHA.

Nakon usvajanja međudržavnog sporazuma zaključenog između Crne Gore i Češke, Odbor direktora EPCG je odobrio svu potrebnu dokumentaciju i proslijedio dokument na usvajanje akcionarima EPCG. Skupština akcionara, u svojstvu nadležnog organa, usvojila je ova dokumenta 9. septembra 2016. godine, čime su formalno-pravno ispunjeni svi uslovi za potpisivanje ugovora i početak radova na realizaciji ovog projekta.

AKTUELNOSTI

**ODRŽANA XV VANREDNA SKUPŠTINA AKCIONARA
ELEKTROPRIVREDE CRNE GORE**

ZELENO SVJETLO ZA DRUGI BLOK

Mitar Vučković

USVOJENA ODLUKA O IZGRADNJI I ODOBRENI UGOVORI ZA BLOK II TERMOELEKTRANE "PLJEVLJA". JEDNOGLASNO USVOJENA I ODLUKA ZA ODOBRAVANJE KNJIGOVOTSTVENIH PROMJENA NA OSNOVU KOJE ĆE SE SAČINITI FINANSIJSKI ISKAZI I IZVJEŠTAJ O POSLOVANJU EPCG ZA 2015. GODINU. U NOVOIZABRANI ODBOR DIREKTORA EPCG UŠLI BORIS BUŠKOVIĆ SA CRNOGORKE I MASIMO TIBERGA SA STRANE A2A.

Ravno poslije 35 godina, drugi blok TE "Pljevlja" biće prvi veliki izvor za proizvodnju električne energije koji će se graditi u Crnoj Gori. Nakon što su akcionari EPCG na XV vanrednom zasjedanju Skupštine, 09.septembra, usvojili Odluku o izgradnji tog objekta stekli su se i formalno-pravni uslovi za potpisivanje ugovora sa češkom kompanijom Škoda Praha, kao najboljim ponuđačem u postupku po javnom pozivu, kao i početak radova na drugom termo bloku.

Investicija je teška 324,5 miliona eura. Od toga oko 9,8 miliona vrijedna je izrada Glavnog projekta, a ostatak se odnosi na troškove izvođenja radova. Do 30 odsto novca obezbijediće investitor iz sopstvenih sredstava, a do 85 odsto Škoda Praha od finansijskih institucija.

- Ukoliko se ne postigne sporazum sa finansijskim i osiguravajućim institucijama (ČEB I EGAP) koje je obezbijedila i

predložila češka kompanija, investitor će preostali iznos do 85 odsto vrijednosti investicije finansirati iz sopstvenih sredstava ili kredita obezbijeđenog kod drugih finansijskih institucija, potvrđeno je na vanrednoj Skupštini akcionara kojom je, po ovlašćenju izvršnog direktora EPCG, Tonina Malja, predsjedavao izvršni rukovodilac Direkcije za ljudske resurse, Ranko Vojinović.

Novi blok raspolaže instalisanom (bruto) snagom ne manjom od 254 megavata i neto efikasnošću 39,5 odsto, a njegovom izgradnjom realizovaće se i dio ciljeva iz Strategije razvoja energetike do 2030.godine.

Predsjednik Odbora direktora Elektroprivrede Crne Gore, Srdan Kovačević, ukazujući na značaj izgradnje drugog termo bloka podsjetio je da je Crna Gora, od 1999. zaključno sa prošlom godinom, platila za uvoz električne energije 950 miliona eura.

- Računica pokazuje da je od 2003. do 2013.

godine po tom osnovu plaćeno oko 800 miliona eura, istakao je Kovačević.

Uzimajući u obzir instalisani kapacitet novog bloka, njegovom izgradnjom obezbijediće se elektroenergetska nezavisnost države i poboljšati sigurnost snabdijevanja potrošača.

-Pokazatelj značaja tog energetskog objekta je i to što će proizvodnja biti konstantna. To je jako važno za stabilnost sistema. Uz to, planirana je i toplifikacija Pljevalja, čime će se u znatnoj mjeri riješiti ozbiljni ekološki problemi u tom gradu čiji su glavni uzročnik lokalna ložista, ocijenio je Kovačević.

Prema njegovim riječima, drugi blok će se uraditi po najstrožijim ekološkim standardima, koji podrazumijevaju da će emisija čestica biti ispod deset miligrama po metru kubnom, a emisija azota i sumpordioksida u granicama koje nalaže EU, odnosno ispod 150 ili 200 miligrama po metru kubnom.

Kovačević je podsjetio da je proces priprema za početak realizacije projekta trajao tri godine i da su rađene tri studije: Studija o projekcijama tržišnih cijena električne energije za Crnu Goru (Pöyry), Studija količina i kvaliteta uglja u Pljevljima (Fichtner) i Studija opravdanosti (Deloitte), koje su, svaka sa svog aspekta, nedvosmisleno potvrdile opravdanost i isplativost tog projekta.

Nakon što je od svih prispjelih na javni poziv, ponuda Škode ocijenjena najboljom Radni tim za pripremu izgradnje drugog bloka TE „Pljevlja“ otpočeo je pregovore sa prvorangiranim ponuđačem koji su trajali prilično dugo, a koji su na kraju rezultirali znatnim poboljšanjem ponude i u dijelu finansijskih uslova i u dijelu ponuđenih tehničkih rješenja.

- Uspjeli smo da ponuđenu cijenu koštana projekta sa prвobitno ponuđenih 338,5 miliona eura smanjimo na 324,5 miliona, a tehničke elemente ponude unaprijedimo, prema našoj procjeni, za dodatnih 11 miliona eura, podsjetio je Kovačević koji je predvodio Radni tim za pregovore sa Škodom Praha.

Kovačević je istakao da se, iz razloga što se pored isporučioca i montera opreme tražila kompanija koja može da obezbijedi i finansiranje projekta, nije mogao raspisati i sprovesti međunarodni tender na klasičan način te da su Crna Gora i Češka potpisale međudržavni sporazum.

- Jako je važno istaći da je Evropska komisija potvrdila da je cijeli postupak bio javan i dala „zeleno svjetlo“ za realizaciju projekta, istakao je predsjednik Odbora direktora EPCG, Srdan Kovačević.

Sa Škodom Praha dogovoren je da se međusobni odnosi oko izgradnje Bloka II TE „Pljevlja“ definišu kroz dva ugovora ukupne vrijednosti 324,5 miliona eura. Prvi se odnosi na usluge izrade Glavnog projekta, a drugi je Ugovor o izvođenju radova. Oba ugovora sa pratećim aneksima, koji bliže definišu obaveze ugovornih strana, pripremio je Radni tim uz podršku savjetnika i usaglašeni su sa Škodom Praha.

- Ugovor o uslugama izrade Glavnog projekta vrijedan je 9.890.360,00 eura. Kao prilog tog ugovora pripremljeno je 12 aneksa kojima se regulišu: obim usluga, program realizacije, dinamika i način plaćanja, forme garancija, lista podizvodača, plan kvaliteta i slična pitanja, pojasnio je v.d. izvršnog

rukovodioca Direkcije za pravne poslove EPCG, Željko Čorić.

Čorić je, takođe istakao da je Ugovor o izvođenju radova, vrijedan 314.609.640,00 eura, sačinjen na osnovu FIDIC Uslova ugovaranja za postrojenje i projektovanje-izgradnju (Žuta knjiga, prvo izdanje 1999), sa pratećih 19 Anekса koji bliže definisu obaveze ugovornih strana.

Razmatrajući Odluku o odobravanju knjigovotstvenih promjena u EPCG, akcionari su odobrili knjiženja koja će se izvršiti u skladu sa odlukom Skupštine akcionara od 30. juna 2015. Na osnovu toga izradiće se Finansijski iskazi i Izvještaj o poslovanju EPCG za prošlu godinu.

Glavni finansijski direktor EPCG, Milan Perović, podsjetio je da je Odlukom predviđeno da se oko 235.597.500 eura akumuliranih gubitaka pokrije izdvajanjem 8,6 miliona eura iz emisione premije, 165,4 miliona iz revalorizacionih rezervi i 61,5 miliona iz akcijskog kapitala. Sa još oko 35 miliona eura, koliko je bilo namijenjeno za isplatu akcionarima, osnovni kapital bi se umanjio za oko 96,5 miliona eura.

Komisija za hartije od vrijednosti (KHOV), kao nepotpun odbila je, sredinom decembra 2015., zahtjev EPCG za registraciju smanjenja kapitala podnijet 02.jula prošle godine. Nakon što je EPCG uložila žalbu, Upravni sud je poništo zaključak Komisije i naložio joj da ponovi proceduru i ukloni sve nepravilnosti. No, na odgovor Komisije i dalje se čeka.

- Da se ne bi dalje prolongirao prosec odborenja finansijskih iskaza, predložili smo da se u potpunosti transparentno ovaj proces

prikaže u finansijskim iskazima za 2015. godinu, jer nismo sigurni kada će taj proces biti završen s obzirom na to da je Komisija za hartije od vrijednosti od EPCG zatražila dodatna tumačenja i mišljenje Instituta certifikovanih računovođa u vezi sa konkretnom transakcijom kako bi mogla donijeti svoju konačnu odluku, kazao je Perović.

Perović je istakao da će finalna knjiženja biti sprovedena tek kada Komisija za hartije od vrijednosti doneće Odluku o eventualnom prihvatanju ili ne prihvatanju smanjenja kapitala.

- Ukoliko Komisija ne prihvati zahtjev za registraciju smanjenja kapitala to podrazumijeva da se odredene rezerve koje smo formirali za transakciju eliminišu, a ukoliko prihvati akcijski kapital će sa 1,003 milijarde eura biti smanjen na oko 907 miliona i shodno tome će moći da se izvrše izmjene Statuta EPCG, objasnio je Perović.

Vrijednost akcijskog kapitala od 1,003 milijarde eura, inače, nedavno je umanjena zbog pravnog izdvajanja FC Distribucija, kao i za iznos rezervi koje su formirane u slučaju da KHOV odobri umanjenje kapitala te rezervi za eventualnu raspodjelu kapitala akcionarima ukoliko isplata bude omogućena.

Prema Zakonu o privrednim društvima, Skupština je, po utvrđenom dnevnom redu i u skladu sa Statutom Društva, razrješila dosadašnji i izabrala novi Odbor direktora Kompanije. Za nove članove Odbora direktora izabrani su: Srđan Kovačević, Ranko Milović, Kenan Hrapović, Boris Bušković, Oreste Bramanti, Masimo Tiberga i Frančesko Bekeli.

IMENOVANJA

TONINO MALJO, NOVI IZVRŠNI DIREKTOR EPCG

ČOVJEK STRUKE I BOGATOG ISKUSTVA

Tonino Maljo

Mitar Vučković

NOVI IZVRŠNI DIREKTOR EPCG IZABRAN JE U SKLADU SA AKCIONARSKIM SPORAZUMOM VLADE CRNE GORE I KOMPANIJE A2A, A NJEGOV MANDAT OROČEN JE DO ISTEKU UGOVORA, DO KRAJA 2016. GODINE. STEFANA PASTORIJA, KOJI JE FUNKCIJU IZVRŠNOG DIREKTORA EPCG OBAVLJAO OD NOVEMBRA 2013. GODINE, ZDRAVSTVENI PROBLEMI OPREDIJELILI SU DA PODNESE OSTAVKU.

Odbor direktora EPCG povjerenje Toninu Malju ukazao je na sjednici održanoj 12.avgusta u uvjerenju da će bogato iskustvo u energetskom sektoru i stručni kvaliteti novog izvršnog direktora doprinijeti daljem razvoju kompanije. Istovremeno, Odbor je izrazio iskrenu zahvalnost Stefanu Pastoriju na angažovanju i iskazanoj profesionalnosti tokom skoro tri godine rada u našoj kompaniji.

- Vjerujemo da će novi izvršni direktor, koji je orijentisan ka ostvarivanju poslovnih rezultata i sa značajnim iskuštvom u oblasti pružanja visokog nivoa usluga na polju energetike, doprinijeti daljem razvoju kompanije, za dobrobit akcionara, zaposlenih, klijenata i uopće energetskog i ekonomskog sektora Crne Gore, stoji u saopštenju izdatom nakon sjednice Odbora.

Tonino Maljo je inženjer elektronike, a na čelo izvršnog menadžmenta EPCG dolazi sa mesta izvršnog direktora termoelektrane u Brindiziju - Edipower koja posluje u okviru A2A grupe. Maljo,

ima dugo radno iskustvo na polju energetike u svojstvu poslovnog i tehničkog direktora. Prije imenovanja za izvršnog direktora elektrane u Brindiziju, 2007. godine, u pomenutoj termoelektrani obavljao je funkcije direktora održavanja i zamjenika direktora. Inače, radnu karijeru započeo je 1992. godine u ENI Grupi, kao proces inženjer, a kasnije i direktor Sektora za projektovanje i automatizaciju u rafineriji nafte u Tarantu, odakle 1998. prelazi u SEPIO Grupu,

koja posluje na italijanskom i međunarodnom tržištu u oblasti medicinskog i industrijskog gasa. U SEPIO Grupi prvo je bio šef Tehničkog sektora i Sektora zdravlja i zaštite na radu, a zatim i direktor hemijskog pogona u Chemagas S.r.l. Novi izvršni direktor EPCG izabran je u skladu sa akcionarskim sporazumom između Vlade Crne Gore i kompanije A2A, što znači na period do kraja važeњa ugovora, odnosno do kraja 2016. godine.

INTERVJU

RANKO VOJINović, IZVRŠNI RUKOVODILAC DIREKCIJE
ZA LJUDSKE RESURSE EPCG

STRATEŠKA AKTA MORAMO PRILAGODITI STVARnim POTREBAMA KOMPANIJE

Ranko Vojinović

Mitar Vučković

NOVA AKTA O ORGANIZACIJI DRUŠTVA I SISTEMATIZACIJI RADNIH MJESTA, NA ČIJOJ IZRADI SE, POSLJE PRAVNOG IZDVAJANJA FC DISTRIBUCIJA, INTEZIVNO RADI TREBALO BI DA STUPE NA SNAGU DO KRAJA GODINE, DOK ĆE MNOGE ODREDBE BUDUĆEG POJEDINAČNOG KOLEKTIVNOG UGOVORA, S OBZIROM NA TO DA JE EPCG U VEĆINSKOM VLASNIŠTVU DRŽAVE, BITI USKLAĐENE SA RJEŠENJIMA IZ TRENUTNO VAŽEĆIH UGOVORA DRUGIH KOMPANIJA, INSTITUCIJA I ORGANA DRŽAVNE UPRAVE TE ODREDBAMA GRANSKOG KOLEKTIVNOG UGOVORA ČJI PRIJEDLOG ĆE UNIJA POSLODAVACA UBRZO DOSTAVITI GRANSKIM SINDIKATIMA NA IZJAŠANJAVANJE, NAJAVIO JE IZVRŠNI RUKOVODILAC DIREKCIJE ZA LJUDSKE RESURSE, RANKO VOJINović.

SA VOJINovićem smo, za ovaj broj „ELEKTROPRIVREDE“, razgovarali o još nekim interesantnim temama za zaposlene u EPCG.

Kako će izgledati nova šema kompanije?

- U skladu sa prepoznatom potrebom da se nakon pravnog izdvajanja FC Distribucija iz sastava EPCG pristupi izradi novih Pravilnika: o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, Direkcija za ljudske resurse u saradnji i koordinaciji sa svim Funkcionalnim i Operativnim cjelinaima Društva, ovih dana, intezivno radi na kreiranju novih akata. Ipak, još je rano za konkretan odgovor na Vaše pitanje, s obzirom na to da je predmetna aktivnost u toku, ali u svakom slučaju mislim da ćemo kroz ovaj proces doći do poboljšanja važećih akata i njihovog što većeg stepena usklajenosti sa stvarnim potrebama kompanije. Tu, prije svega, mislim na Pravilnik o sistematizaciji radnih mjesta, jer pođavno je jasno da taj akt treba da bude operativniji u smislu efikasnijeg obavljanja radnih zadataka i obaveza.

Cilj je da se svako radno mjesto definiše tako da obuhvati veći spektar poslova u okviru odredjene stručne kvalifikacije. Vjerujem da ćemo na taj način otkloniti jednu od ozbiljnijih manjkavosti i ograničenja koja su, manje ili više, imali svi dosadašnji akti o sistematizaciji. Nadam se da ćemo ispoštovati zacrtane rokove i da će nova strateška akta kompanije stupiti na snagu i početi da se primjenjuju do kraja godine.

Da li je usaglašena verzija novog Pojedinačnog kolektivnog ugovora (PKU) i koja će nova rješenja ponuditi budući akt?

Odluka o otkazivanju Pojedinačnog kolektivnog ugovora, kao što znate, donijeta je 02.decembra 2015.godine. Istovremeno, EPCG je kao poslodavac dostavila prijed-

log teksta novog ugovora. No, s obzirom da je u pitanju jedan živi proces, svakako potrebno je iznova pažljivo sagledati predložena rješanja. Vjerujem da ćemo o konkretnim stvarima na ovu temu moći govoriti uskoro, jer su predstavnici pregovaračkih timova poslodavca i sindikata u intezivnim pregovorima o sadržaju novog teksta Kolektivnog ugovora. Novi Kolektivni ugovor, u svakom slučaju, moraće uzeti u obzir činjenicu da je EPCG u većinskom vlasništvu države, što podrazumijeva usklajivanje mnogih odredbi sa trenutno važećim kolektivnim ugovorima drugih kompanija, institucija i organa državne uprave. S druge strane, poznato je da su na inicijativu granskih sindikata pokrenute aktivnosti u vezi sa usaglašavanjem novog Granskog kolektivnog ugovora (GKU), koji je prestao da važi 16. maja ove godine. Prema mojim informacijama, Unija poslodavaca će vrlo brzo ponuditi prijedlog novog teksta i dostaviti ga granskim sindikatima na izjašnjenje. S obzirom na to da sam imao priliku da se upoznam sa prijedlogom novog GKU mislim da su ponuđena rješenja prihvatljiva za obje strane i da predstavljaju dobru osnovu i za naš Pojedinačni kolektivni ugovor.

S obzirom na to da će stari PKU prestati da važi prije isteka kalendarske godine zaposleni se interesuju da li će biti isplaćena zimnica za 2016.godinu?

Smatram da pitanje zimnice ne treba izuzimati od ostalih pitanja definisanih PKU i ne bih ga posebno apostrofirao. Mnogo značajnije pitanje je visina obračunske vrijednosti koeficijenta, odnosno visina zarada u slučaju da se ne zaključi novi PKU. Ali nadam se da će biti dobre volje i razumijevanja obje pregovaračke strane i da će se donijeti novi Kolektivni ugovor, kojim će se riješiti i ovo pitanje.

Kakvo je interesovanje zaposlenih za program dobrovoljnog odlaska iz kompanije uz isplatu otpremnine i koliko ih je do sada iskoristilo ponuđene povoljnosti?

EPCG je tradicionalno, već petu godinu zaredom, objavila poziv zaposlenima za dobrovoljno napuštanje kompanije uz isplatu otpremnine. Kao i prethodnih godina, odziv je i ovog puta bio dobar, pa će na taj način kompaniju do kraja godine napustiti 60 zaposlenih. Cijeneći, međutim, zainteresovanost koju je, u međuvremenu, iskazao jedan broj kolega da se u drugoj polovini oktobra objavi novi poziv za podnošenje prijava za sporazumni prestanak radnog odnosa uz isplatu otpremnine, sasvim je moguće da broj onih koji će se opredijeliti da iskoriste povoljnosti tog programa, do kraja 2016. godine, bude i veći.

Realizacija ovog programa, inače, pored niza prednosti za zaposlene, kompaniji je omogućila značajnu racionalizaciju i optimizaciju broja zaposlenih. Isto tako, na taj način otvorio se prostor za angažovanje jednog broja izvršilaca sa obrazovnim profilima za koje je procijenjeno

da nedostaju. U svakom slučaju, vjerujem da ćemo i u naредnom periodu imati dobar balans izmedju potreba za zapošljavanjem s jedne i troškova radne snage definisanih budžetom kompanije, s druge strane.

Kako će se nedavna Odluka Ustavnog suda Crne Gore o ukidanju člana 9, st. 4 i 5 Pravilnika o rješavanju stambenih potreba zaposlenih u EPCG iz 2013.godine odraziti na dalje sprovođenje stambene politike u kompaniji?

Moram reći da smo i nezavisno od navedene Odluke Ustavnog suda u praksi prepoznali potrebu za određenim izmjenama aktuelnog Pravilnika o rješavanju stambenih potreba i vjerujem da ćemo odmah nakon što se usaglasi i usvoji novi Kolektivni ugovor pristupiti njegovoj korekciji i u jednom kraćem procesu definisati potrebne izmjene i dopune, nakon čega će se steći uslovi za objavljivanje novog oglasa.

Inače, po važećem Pravilniku izvršene su tri raspodjele stambenih sredstava i uočili smo tendenciju smanjenja broja prigovora i pokrenutih sporova od strane zaposlenih. Istovremeno, zaključili smo da prigovore i tužbe na odluke o raspodjeli sredstava za rješavanje stambenog pitanja, uglavnom, podnose isti ljudi.

Početkom avgusta potvrđena je reprezentativnost Sindikalne organizacije zaposlenih (SOZ), dok je Sindikalna organizacija (SO) izgubila taj status. Kako ste zadovoljni trenutnim nivoom saradnje sa sindikalnim predstvincima u EPCG?

Moram reći da je nivo i kvalitet saradnje sa predstvincima sindikata u EPCG tradicionalno korektan. Redovno se sastajemo i zajednički rješavamo razna pitanja i uopšte imamo dobru komunikaciju. Svakako, intezitet i obim saradnje zavisi od toga da li je sindikalna organizacija reprezentativna, odnosno da li broj njenih članova odgovara procentima propisanim zakonom. Zbog toga smo, nedavno, sprovedli preispitivanje reprezentativnosti sindikalnih organizacija u EPCG, nakon što je novoosnovana kompanija CEDIS Podgorica, nastala pravnim izdvajanjem FC Distribucija, preuzeila skoro 1300 zaposlenih. Poslije njihovog odlaska, bilo je neophodno preispitati da li sindikalne organizacije u našoj kompaniji i dalje ispunjavaju uslove propisane Zakon o reprezentativnosti sindikata. Komisija je utvrdila da Sindikalna organizacija EPCG trenutno ne ispunjava zakonske uslove, zbog čega su joj uskraćena prava koja po zakonu i kolektivnom ugovoru pripadaju isključivo reprezentativnim sindikatima. U prvom redu to se odnosi na učešće u pregovorima u vezi sa zaključivanjem Pojedinačnog kolektivnog ugovora, zatim korišćenje službenog vozila za potrebe sindikalne organizacije i druga.

AKTUELNOSTI

ZAVRŠEN REDOVNI GODIŠNJI REMONT HE "PERUĆICA"

"STARA DAMA" U PUNOJ POGONSKOJ SPREMNOSTI

Marko Burić

Slobodan Jokić

Remont naše najstarije velike hidroelektrane odraden je od 08. avgusta do 07. septembra. Kako ističu u HE "Perućica" radovi su odradeni kvalitetno i uglavnom sopstvenim snagama - inženjerskim i operativnim kadrom "Perućice". Pojedini specifični poslovi zahtjevali su angažovanje specijalizovanih firmi, koje su dale veliki doprinos u ispunjavanju planiranih radova.

Kao i prethodnih godina tokom totalne obustave sistema, odraden je remont svih aggregata, kao i radovi na vodostanskoj zatvaračnici Povija. Vremenski uslovi za rad su bili povoljniji nego prethodnih godina, jer nije bilo ekstremnih vrućina. Kako ističe rukovodilac Sektora za održavanje i radove, mr Slobodan Jokić, iako bi bilo poželjno da je broj izvršilaca bio veći, maksimalnim zalaganjem učinjeno je sve da se remont završi na vrijeme i agregati i postrojenja dovedu u stanje maksimalne

pogonske spremnosti. Treba naglasiti dobru saradnju između službi i izvršilaca, što je veoma važno za blagovremeno i kvalitetno izvođenje radova.

Svaka služba imala je pune ruke posla tokom remonta.

- Što se tiče Službe za elektro radove još tokom jula odraden je remont sekcija "A" i "B" RP 110kV, zatim je završen remont dalekovodnih 110kV polja, VN prekidača, ra-

stavljača i komandnih ormara. Odrađen je i servis, ispitivanje i šestomjesečna kontrola PPZ generatora i autotransformatora, kao i servis i ispitivanje ispravljača, konvertora i uređaja za besprekidno napajanje. Urađen je i remont sopstvene potrošnje i energetskih, mjernih transformatora i odvodnika prenapona. Servisirana je i elektro oprema čistilnih uređaja na zatvaračnicama, a u septembru i oktobru se planira remont RP 220kV: dalekovodnih polja Trebinje 220 kV, Podgorica 220 kV i sabirničkih i izlaznih rastavljača 220 kV kao i ispitivanje pobude i električnog kočenja generatora G5 i G7 i ispitivanje pobude generatora G6 i kućnih generatora KG1 i KG2, a zatim i servisiranje i ispitivanje generatorskih zaštita. U maju je obavljen redovni

godišnji remont opreme autotransformatora 125MVA i pripadajućih polja 220, 110 i 10,5 kV, dok je u toku kapitalni remont kućnog generatora II, koji će se montirati u oktobru - rekao je Jokić.

U okviru planiranih poslova Službe za mašinske radove remont mašinske opreme zatvaračnica dovodnog sistema HE "Perućica" završen je još u junu, a odraden je i remont hidromehaničke opreme, dizalica i dizaličnih sredstava, kao i pomoćne mašinske opreme.

- Izvršen je i pregled i ispitivanje turbineske opreme, antikorozivna zaštita jednog dijela cjevovoda i rashladnog cjevovoda. Pored ispitivanja stanja materijala račve, izvršena je zamjena zaptivnog materijala na servomotorima kuglastih zatvarača agregata 2 i 3. Takođe, završeno je ispitivanje stepena korisnosti nakon ugradnje novih radnih kola agregata A6 nakon čega će se staviti u pogon i agregati 6 i 7. Za oktobar mjesec je planirano ispitivanje i podešavanje sistema turbineske regulacije proizvodnih agregata - naveo je rukovodilac Sektora za održavanje i radove.

I Služba za građevinsko geološke radove imala je dosta posla tokom remonta. Pored pregleda i čišćenja kanala Zeta I, Opačica, uliva Mrkošnice, predbazena Ulazne građevine i rešetke na Ulaznoj građevini, odradena je djelimična sanacija pristupnih puteva objekta.

- Uklonjeno je i rastinje na objektima "Pe-

rućice" (kompenzacioni bazeni, brana Vrtac, Krupac i Slano, kanali Zeta I i II), a zatim je završena sanacija - injektiranje oštećenja turbineskih jama, kao i radovi na geodetskom osmatranju i ostalim tehničkim osmatranjima objekata u HE. Većina radova Službe za građevinske radove izvršena je uz pomoć Službe mehanizacije HE "Perućica" koja je takođe bila na raspolaganju sa radnom snagom i mehanizacijom ostalim službama u toku remonta - istakao je Jokić.

Planirana sanacija kanala Zeta 2 nije održana zbog nepovoljne hidrologije kao i čišćenje i sanacija tunela Krupačkog kanala zbog uložene žalbe državnoj komisiji na sprovedeni proces javnih nabavki.

Umjeravanje radio sistema, kapacitivna proba aku, baterija, kao i nadogradnja ATLAS softvera na sopstvenoj potrošnji bili su poslovi kojima se bavila Služba za nadgledanje i kontrolu sistema. Takođe, do kraja godine biće obezbijedeno pouzdano napajanje TK uređaja na RRS Ostrog. Jokić je još dodao da su ove godine postupci javnih nabavki sprovedeni veoma efikasno i na vrijeme te da je problem predstavljao dug proces rješavanja žalbenih postupaka.

Punjene dovodnog sistema i cjevovoda HE "Perućica" počelo je 05. septembra, a dan kasnije i proizvodnja. Režim rada "stare dame" do kraja godine zavisiće od hidrologije i potreba sistema.

Andrija Šćekić

REMONT IZ UGLA RADNIKA

Andrija Šćekić je poslovodja odjeljenja za elektro izvršenje i radi u "Perućici" preko 30 godina. Kaže kako mu je posljednji remont najupečatljiviji.

- Iz godine u godinu remont je sve teži. Zbog starosti opreme potrebno je više njege, mnogo pažnje i održavanje i puno više uloženog truda i rada. To su sve razlozi zbog čega bi trebalo da ima više izvrsilaca - ističe Šćekić.

Remont je uvijek specifičan period u "Perućici".

- Dok svi drugi odmaraju i koriste godišnje odmore mi imamo pune ruke posla - dodaje Šćekić.

Marko Janković, inženjer za mašinske poslove, jedan je od mlađih radnika tokom remonta. Kaže da

će prvi remont dugo pamtitи.

- Bilo je to jako neobično iskustvo, nisam znao šta se radi. Tada sam prvi put vidio kako izgleda pogon, potpuno je drugačije kada se otvore i rastave mašine. Tek tada sam shvatio koliko je ovo veliki sistem.

Iz godine u godinu Marko ima sve veća zaduženja.

- Za remont je jako važno iskustvo, potrebna je maksimalna koncentracija. Učim od starijih i iskusnijih kolega, svi mi puno pomažu - naveo je naš kolega.

Baš kao i Marko i Vojislav Karas, inženjer za hidromehaničku opremu, dobro se sjeća svog prvog remonta, a u "Perućici" je već 33 godine.

- Čitav radni vijek sam ovdje, od pripravničkog

Marko Janković

staža sam u "Perućici". Prvog remonta se sjećam odlično. Radio sam nekoliko mjeseci prije remonta i nijesam imao predstavu koliko je to veliki i komplikovan sistem. Kada su se otvorile i rastavile mašine bio je to neopisiv osjećaj, pozitivan šok za mene - objašnjava Vojislav.

Za remont je neophodno iskustvo i potrebno je da prođe nekoliko godina kako bi se radnik obučio za jednostavnije poslove tokom remonta.

- Mislim da bi trebalo da dolaze mlađi ljudi, da oni uče uz nas iskusnije i starije. Oprema je složenija, treba više znanja i umijeća, više škole. Na jedan način se usložnjava posao, ali se i pojednostavljuje u toku procesa proizvodnje. Mnogo je teže novu opremu održavati - zaključuje Karas.

Vojislav Karas

U FOKUSU

USVOJEN PLAN UPRAVLJANJA OTPADOM ZA PERIOD 2016-2019. GODINA

U EPCG SE RADI U SKLADU SA RELEVANTNIM ZAKONSKIM ODREDBAMA

Snežana Đurović

Miodrag Vuković

EPCG JE U SKLADU SA ODREDBAMA RELEVANTNIH ZAKONA, STRATEGIJAMA I PROGRAMIMA ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE I POSLOVNOM POLITIKOM PREDUZEĆA DONIJELO ODLUKU O UNAPREĐENJU SISTEMA ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE U OKVIRU KOMPANIJE.

Stupanjem na snagu Zakona o upravljanju otpadom 2011. godine stvorena je zakonska obaveza da se sa otpadom upravlja odgovorno i na održiv način, da se vrši njegovo razdvajanje i iskoriste mogućnosti njegove ponovne upotrebe. Pomenuti Zakon ukazuje i na proširenu odgovornost proizvoda otpada.

- S obzirom da su propisi kojima se definije upravljanje otpadom propisi novije generacije, dosadašnji problemi su uglavnom bili vezani za nepostojanje odgovarajućih podzakonskih akata kojima bi se preciznije definisane odredene oblasti. Do nedavno su postojali i problemi u organizacionoj strukturi unutar same kompanije, odnosno nedovoljnoj informisanosti zaposlenih, kao i problemi vezani za neadekvatno skladištenje i deponovanje otpada – kaže šef Službe za zaštitu životne sredine u Direkciji za opšte usluge Snežana Đurović.

- U cilju ispunjenja zakonom propisane obaveze EPCG je kao proizvođač otpada izradila Plan upravljanja otpadom za period od 2016. do 2019. godine. Saglasnost na pomenuti Plan upravljanja otpadom EPCG AD je dobila u julu 2016. godine od Agencije za zaštitu životne sredine Crne Gore. Ovim planom odredene su sve vrste i procijenjene količine otpada, na osnovu detaljno prikupljenih podataka sa terena iz TE „Pljevlja“, HE „Piva“, HE „Perućica“, Direkcije i FC Snabdijevanja. Planom je predvideno i da se u narednom periodu izgrade privremena skla-

dišta, u kojima će se odlagati opasan i neopasan otpad, kao i da se definije način njegovog obilježavanja i uslovi skladištenja – ističe Snežana Đurović.

Ona dodaje da se, u cilju konačnog zbrinjavanja, otpad predaje ovlašćenom sakupljaču ili preradiču na dalje postupanje, te da se u našoj kompaniji vodi uredna evidencija o količinama i vrstama otpada, odvojeno na svakom pojedinačnom mjestu nastanka otpada.

- Evidencija o količinama i vrstama otpada vodi se u vidu djelovodnika otpada i kao zbirka formulara o transportu otpada. Kao proizvođač otpada, EPCG vodi godišnji izvještaj o otpadu u pisanoj i elektronskoj formi na obrascu koji je propisan Pravilnikom. Podatke u pisanoj i elektronskoj formi dostavlja Agenciju za zaštitu životne sredine Crne Gore, a podatke o komunalnom otpadu i organu lokalne uprave u skladu sa članom 44 Zakona o upravljanju otpadom – naglašava Đurović.

U cilju efikasne implementacije i održivosti sistema upravljanja otpadom u kompaniji od velikog značaja je i pravilna edukacija zaposlenih, kroz stručne obuke omih zaposlenih koji će biti angažovani u lancu upravljanja otpadom.

- U Obrascima predmetnog Plana upravljanja otpadom prikazane su količine otpada na godišnjem nivou koje predstavljaju projektovane vrijednosti otpada koji će se generisati u narednom periodu, tj. periodu od 2016. do 2019. godi-

ne. Pravilnim sprovođenjem politike upravljanja opasnim i neopasnim otpadom očekuje se smanjenje količina otpada u predstojećem periodu. Ovim Planom je u skladu sa važećim zakonskim propisima dat pregled sadašnje situacije po pitanju upravljanja otpadom u EPCG i predložene mjeru koje će doprinijeti pravilnom skladištenju i čuvanju otpada na privremenom skladištu do njegove predaja ovlašćenom operateru – kaže Snežana Đurović.

Osim izrade Plana upravljanja otpadom Služba za ZŽS je, postupajući po obavezama koje proističu iz Stokholmske konvencije o dugotrajnim organskim zagadjujućim supstancama, sprovedla postupak ispitivanja opreme i ulja na prisustvo PCB (polihlorovani bifenili - jedinjenja toksične i kancerogene prirode) u HE „Piva“ i HE „Perućica“, dok je oprema u TE „Pljevlja“ ispitana prethodnih godina, kroz tekuće aktivnosti. Ispitivanja su pokazala da cijelokupna ispitivana oprema nije kontaminirana PCB.

Pozitivan ishod ispitivanja na PCB za EPCG odnosno FC Proizvodnja znači oslobođanje od svih troškova, kao što su dekontaminacija, uništavanje ili zamjena opreme, što bi zahtjevalo ogromna finansijska ulaganja.

Služba za zaštitu životne sredine je uradila i idejne projekte za izgradnju privremenih skladišta otpada u HE „Perućica“, TE „Pljevlja“ i Mehanizaciji HE „Perućica“, nakon čega slijedi izrada glavnih projekata.

IZMEĐU DVA BROJA

SKUPŠTINA AKCIONARA 26. OKTOBRA

XIV redovna Skupština akcionara Elektroprivrede Crne Gore zakazana je za 26. oktobar u Nikšiću (Scena 213, ul. Danila Bojovića, b.b) sa početkom u 12 sati.

Za XIV redovnu Skupštinu akcionara utvrđen je sljedeći dnevni red:

1. Odluka o usvajaju finansijskih iskaza Elektroprivrede Crne Gore A.D. Nikšić za 2015. godinu;
2. Odluka o usvajanju Izvještaja o poslovanju Elektroprivrede Crne Gore A.D. Nikšić za 2015. godinu;
3. Odluka o izboru revizora Elektroprivrede Crne Gore A.D. Nikšić;
4. Odluka o razriješenju članova Odbora direktora Elektroprivrede Crne Gore A.D. Nikšić;
5. Odluka o izboru članova Odbora direktora Elektroprivrede Crne Gore A.D. Nikšić.

Odluke iz tačaka 1 i 2 donose se većinom glasova prisutnih ili zastupljenih akcionara od kvoruma koji čini 51% ukupnog broja akcija.

Revizor Društva bira se između kandidata koje predlože kvalifikovani akcionari.

Za članove Odbora direktora biće izabrani kandidati koji po tzv. kumulativnom principu dobiju najveći broj glasova.

DRUGI BLOK ZA BOLJI KVALITET ŽIVOTA

Predsjednik Skupštine Crne Gore, Darko Pajović, u okviru radne posjete Pljevljima, 16. avgusta ove godine, obišao je TE „Pljevlja“, gdje je sa predsjednikom Opštine, Mirkom Dačićem, i predsjednikom Skupštine opštine, Tarikom Gadžovićem, razgovarao o prednostima koje će državi i opštini donijeti drugi termo blok. Nakon obilaska proizvodnih kapaciteta, predsjednik crnogorske Skupštine izjavio je, pored ostalog, da sa optimizmom gleda na realizaciju projekta drugog termo bloka čija je izgradnja, kako je kazao, značajna ne samo zbog postizanja energetske nezavisnosti države, o čemu je znatno proširen konsenzus i u Skupštini Crne Gore, nego posebno zbog rješavanja višedecenjskih ekoloških problema u toj opštini.

- Ono što je izuzetno značajno jeste rješavanje višedecenjskih ekoloških problema Pljevlja, zagodenje vazduha, topifikacija grada i smanjenje emisije zagađujućih materija, što će u konačnom direktno uticati ne samo na poboljšanje zdravlja ljudi u opštini Pljevlja, nego i otvoriti široki spektar mogućnosti u valorizaciji svih onih bogatih resursa sa kojima opština Pljevlja raspolaže. To su prije svega resursi u poljoprivredi – stočarstvu, ali i resursi u turizmu, koji do sada, moramo biti iskreni, nijesu iskorišćeni do kraja, jer je prioritet bio dat isključivo proizvodnji električne energije, istakao je predsjednik Skupštine Crne Gore, Darko Pajović, zaključivši da za Pljevlja dolaze mnogo bolji dani. Domaćin predsjedniku Skupštine Crne Gore i čelnicima pljevaljske lokalne samouprave u TE „Pljevlja“ bio je tehnički rukovodilac elektrane, Vladimir Šestović, koji je cijenjene goste upoznao sa aktuelnim trenutkom i proveo ih kroz proizvodne pogone pljevaljskog termo agregata.

SOZ JEDINI REPREZENTATIVAN SINDIKAT U EPCG

Rješenjem br.10-0040911, od 04. avgusta 2016. godine, koje je po ovlašćenju izvršnog direktora EPCG A.D. Nikšić, potpisao izvršni rukovodilac Direkcije za ljudske resurse, Ranko Vojinović, shodno čl. 26 Zakona o reprezentativnosti sindikata, potvrđena je reprezentativnost Sindikalnoj organizaciji zaposlenih (SOZ), dok je utvrđeno da je Sindikalna organizacija (SO) izgubila taj status u Elektroprivredi Crne Gore.

Inače, podružnice SO EPCG i SOZ EPCG, koje su organizaciono pripadale FC Distribuција, izdvojile su se i osnovale nove sindikalne organizacije u CEDIS-u d.o.o. Podgorica.

DEJAN MIJOVIĆ VIŠE NIJE ČLAN ODBORA DIREKTORA

Komisija za kadrovske i administrativne poslove u Vladi Crne Gore, obavijestila je, početkom septembra, predsjednika Odbora direktora Elektroprivrede Crne Gore a.d. Nikšić, Srđana Kovačevića, da je na sjednici, 25. avgusta, donijela opoziv na Ovlašćenje Dejana Mijovića za člana Odbora direktora EPCG po lex specijalisu.

Mijovića je za člana Odbora direktora EPCG a.d. Nikšić sa posebnim ovlašćenjima imenovala crnogorska Vlada, 2.juna ove godine, saglasno Zakonu o primjeni Sporazuma o stvaranju uslova za slobodne i fer izbore.

U LOVČEN-AUTU I DALJE POPUST ZA DAVAOCHE KRVI

Klub dobrovoljnih davalaca krvi Elektroprivrede Crne Gore i Lovčen- auto a.d. Podgorica zaključili su, 26. avgusta ove godine, novi jednogodišnji Ugovor o saradnji koji se odnosi na 10 odsto popusta na premiju osiguranja prilikom registracije automobila.

Pravo na popust, podsjetimo, imaju dobrovoljni davaoci krvi učlanjeni u Klub Elektroprivrede Crne Gore, kao i pomažući članovi koji mjesечно izdvajanjem najmanje 1 eura od plate učestvuju u finansiranju aktivnosti Kluba.

Klub dobrovoljnih davalaca krvi EPCG i Lovčen-auto a.d. Podgorica, uspostavili su saradnju 2013.godine, a pored povoljnosti za dobrovoljne davaoce krvi prilikom registracije vozila, ona je dokaz i društveno odgovornog odnosa podgoričke kompanije sa filialama na području cijele Crne Gore, kao i nastojanja da se zajedničkim snagama afirmiše i populariše dobrovoljno davalstvo krvi i ukaže na njegov značaj.

Pored ove povoljnosti dobrovoljni davaoci krvi, po Ugovoru sa nikšićkim Domom zdravlja, za prvo te za 15 i više davanja krvi imaju pravo na besplatno zdravstveno uvjerenje za sve potrebe osim za oružni list. Potvrda o broju davanja životne tečnosti izdaje se na Odjeljenju za transfuzijsku medicinu u Nikšiću.

Detaljne informacije o svim povoljnostima moguće je dobiti putem maila: dobrovoljni.davaoci@epcg.com.

FORMIRANA RADNA GRUPA ZA PRIPREMU I IZRADU PLANA INTEGRITETA U EPCG

Izvršni direktor, Tonino Maglio, donio je, početkom septembra ove godine, Rješenje o formiranju Radne grupe za pripremu i izradu Plana integriteta u Elektroprivredi Crne Gore, shodno obavezama koje proističu iz Zakona o sprječavanju korupcije, Pravila za izradu i sprovodenje Plana integriteta i Statuta EPCG.

Za menadžera integriteta imenovana je Danica Vuković- Krivokapić iz Direkcije za pravne poslove, koja je istovremeno i rukovodilac Radne grupe u koju su imenovani: Dragan Čizmović iz FC Proizvodnja, Ljiljana Bajić iz FC Snabdijevanje, Senka Miličić iz Direkcije za ljudske resurse, Dejan Gezović iz Direkcije za opšte usluge, Andrija Lazović iz Direkcije za nabavke, Milica Jokić iz Glavne finansijske direkcije i Mitar Vučković iz Direkcije za odnose sa javnošću.

Zadatak Radne grupe je da, najkasnije do 30.novembra ove godine, izradi prijedlog Plana integriteta i dostavi ga nadležnom organu na usvajanje. Članovi radne grupe već su održali dva sastanka na kojima su utvrđeni prioriteti u radu, a definisana su i pitanja za anketu koja će biti dostavljena na adrese reprezentativnog broja zaposlenih. Inače, radi što objektivnije procjene rizika od korupcije u pripremi Plana integriteta biće prikupljena i, u saradnji sa unutrašnjom finansijskom kontrolom i internom revizijom, analizirana potrebna dokumentacija u vezi sa funkcionisanjem Društva. O radu i rezultatima Radne grupe, zaposleni i ostale zainteresovane javnosti biće redovno informisani putem kanala interne komunikacije.

Lovćen lojalnost program

Udružite osiguranja,
sakupljajte bodove
i ostvarite
do 50 % popusta

Lovćen lojalnost program jedinstvenim sistemom udruživanja osiguranja i zbrajanja bodova povezuje osiguranja, čime ostvarujete popuste na:

- osiguranja kuće/stana
- kasko osiguranja motornih vozila AK
- turistička osiguranja
- osiguranja odgovornosti...

Više polisa osiguranja,
veća ušteda.

- Nova osiguranja, dvostruki bodovi
- Već sa dva osiguranja ste u programu

www.lo.co.me

(020 404 404)

DALEKOVOD

RANKO VUKOVIĆ, RUKOVODILAC SEKTORA ZA RAZVOJ I INVESTICIJE CEDIS-A

RESPEKTABILAN INVESTICIONI CIKLUS

Biljana Mitrović

PORED REALIZACIJE NEKOLIKO KAPITALNIH INVESTICIJA NA CRNOGORSKOM PRIMORJU, KOJE SU U ZAVRŠNOJ FAZI, A KOJE ĆE OBEZBIJEDITI BOLJE NAPAJANJE I USLOVE ZA RAZVOJ TURIZMA,ZNATNA SREDSTVA ULOŽENA SU I U SEKUNDARNU MREŽU, POSEBNO NA PRIMORJU, GDJE SMO NASTOJALI DA ŠTO VIŠE SANIRAMO I POBOLJŠAMO 10 KV MREŽU – NAVODI RUKOVODILAC SEKTORA ZA RAZVOJ I INVESTICIJE, RANKO VUKOVIĆ.

Koje su kapitalne investicije obilježile protekli period?

Osim AMM projekta, kao najvećeg u distributivnom sistemu, jedna od najznačajnijih investicija je izgradnja, 1,8 miliona eura vrijedne TS 35/10kV „Popovići“ u Baru sa priključnim 35 kV i 10 kV kablovskim vodovima, koja je u završnoj fazi. U sklopu ovog projekta opremljene su dvije celiće 35kV u TS 110/35kV „Bar“, uzmeljene neutralne tačke 35 kV mreže i izmjenjeni kablovski vodovi 35kV „TS Bar-TS Končar“ i vod „TS Bar-TS Topolica“ u značajnom dijelu trase. Time smo van funkcije stavili stare, dotrajale vodove na kojima su bili česti kvarovi. Područje Bara ovim dobija značajne objekte naponskog nivoa 35 kV koji će obezbijediti dodatnu stabilnost u radu lokalnog sistema.

Jednako značajna je i izgradnja TS 35/10kV „Klinci“ u Herceg Novom, njeno uklapanje u 10 kV mrežu, kao i postavljanje 35 kV kabla „Kumbor-Klinci“. Zahvaljujući ovoj, preko 2,2 miliona eura vrijednoj investiciji,

koja je takođe u završnoj fazi, znatno će se poboljšati naponske prilike i stvoriti neophodne pretpostavke za priključenje novih potrošača na hercegnovskom dijelu poluostrva Luštica.

Sredinom oktobra završice se rekonstrukcija i TS 35/10 kV „Pržno“ koja, do puštanja u rad TS „Klinci“ napaja cijelo poluostrvo Luštica, Tivatski i Hercegnovski dio.

Koje biste investicione aktivnosti još izdvojili?

Iako težimo da ravnomjerno razvijamo sve djelove sistema, s obzirom na to da je preprošle turističke sezone bilo određenih problema na Primorju, najviše pažnje posvetili smo upravo sanaciji i poboljšanju 10 kV mreže na tom području. Najviše je investirano u Ulcinju, gdje je od planiranih 28 trafostanica rekonstruisano 11. Zbog potreba turističke privrede ljetos smo morali da zaustavimo radove, ali su izvođači bili spremni da u trafostanicama obuhvaćenim projektom, u slučaju havarija intervenišu i havarisane djelove zamijene novim i u toku same

sezone.

Polaganjem tri 10 kV kablovska voda, vrijedna blizu 200 hiljada eura, prevažideno je preopterećenje 10 kV mreže iz TS „Grad“ u Ulcinju, dok je pred sami „špic“ turističke sezone Sektor za održavanje opremio i jednu 10 kV ćeliju u toj trafostanici i stavio u pogon jedan od tri položena kablovska voda. Uz to, dva transformatora 35/10kV u toj trafostanici zamjenjeni su trafoima boljih tehničkih parametara čime je obezbijedena dodatna snaga. Ugrađeni su i novi ormari relejne zaštite u TS „Grad“ i TS „Velika plaža 1“ te kompletirana digitalna zaštita u TS „Velika plaža 2“, što je u znatnoj mjeri poboljšalo 35 kV mrežu. Ovdje moram istaći da je Operativna direkcija uradila određene poslove koji se nijesu mogli realizovati preko javnih nabavki, što je takođe uticalo da ne bude većih teškoća u napajanju tokom ove sezone.

Među najznačajnijim investicijama u ostalim djelovima distributivnog sistema, koje su završene ili su u toku

tehnički prijemi objekata, su trafo-stanice naponskog nivoa 10/0,4 kV : „Risji do“ „Presjek“, „Aerodrom“ i „Klanica“ u Nikšiću, kao i STS 10/0,4 kV: „Milunovići“, „Podborova“ i „Potkrajci“ te DTS 10/0,4 kV „Komini“ sa priključnim dalekovodima „Tara– Komini“ i „Komini–Emisioni centar“ u Pljevljima. Izgradena je i DTS 10/0,4 kV „Kovačka Dolina“ u Žabljaku, DV 10 kV „Lugovi–Pčinje“ u Kolašinu itd.

Za znatan broj objekata je završena ili je u toku tenderska procedura, nakon čega će početi njihova izgradnja.

Šta su prioritetni planovi u daljem razvoju distributivnog sistema?

U narednom trogodišnjem investicionom periodu, pored nastavka realizacije AMM sistema i ulaganja u izgradnju novih i rekonstrukciju postojećih trafostanica i vodova, najveći prioritet je implementacija daljinskog upravljanja distributivnom mrežom (SCADA sistem), kao najsvremenijeg tehnološkog rješenja za distributivne kompanije.

Radi se o integrисаном softverskom sistemu za upravljanje, analizu i optimizaciju elektroenergetske mreže sa mogućnošću integracije sa eksternim sistemima, kao i sa jedinstvenim korisničkim interfejsom i integrisanim servisima za upravljanje, praćenje i kontrolu mreže u realnom vremenu, analizu i optimizaciju rada distributivne mreže.

Pripremljene su tehničke specifikacije i idejna rješenja za postupak nabavke potrebne opreme i materijala za uzemljenje neutralnih tačaka 35 kV u H. Hovom sa pripadajućom distributivnom 35 kV mrežom, kao i uzemljenje neutralne tačke 10 kV i pripadajuće 10 kilovoltne mreže traforeona trafostanica 35/10kV: „Igalo“, „Grbalj“, „Dubovica“, „Miločer“, „Tuzi“ i „Plav“. Realizacijom ovih projekata ispunice se neophodni tehnički propisi i standardi. U okviru ovih poslova biće ugrađeni novi si-

stemi reljne zaštite, zatim otpornici 35 i 10 kV te zamijenjeni prekidači u navedenim trafostanicama, a zatim i jedinice za lokalno upravljanje mrežom koje će biti pripremljene za implementaciju u planirani SKADA sistem.

Izgradnjom TS 35/10kV „Novi Ulcinj“, koja treba da se dvostrukim 35kV kablovskim vodom poveže sa TS 110/35kV „Kodre“ i TS 35/10kV „Grad“, a sa šest 10 kV kablovskih vodova uklopi u 10 kV mrežu, trajno i kvalitetno će se riješiti napajanje gradskog jezgra u Ulcinju. Realizacija ovog kapitalnog objekta, vrijednog oko 1,2 miliona eura, povjerena je „Energomontaži“ iz Beograda i očekujemo da se u toku sljedeće godine stavi u funkciju. U sklopu ovog projekta je planirana i izgradnja 35 kV kablovskog voda TS „Kodre“-TS „Grad“-TS „Novi Ulcinj“ koji će omogućiti kvalitetno upravljanje izgrađenim objektima. Investiciona vrijednost ovog projekta je oko 885 hiljada eura.

Najznačajnije investicije u sekundarnu mrežu jesu rekonstrukcija 10 kV vazdušnih vodova, kao i rekonstrukcija TS 10/0,4kV. Znatna ulaganja planirana su i na području Ulcinjskog polja, Donjeg Štoja i Velike plaže, gdje i dalje ima teškoća u snabdijevanju. U tom smislu, za priključenja 10 kV kablovskih vodova u TS „Velika plaža I“ i TS „Velika plaža II“ opremiće se po tri ćelije 10 kV.

U Baru je planirana izgradnja devet TS 10/0,4 kV. U Budvi će biti opremljene dvije ćelije 10 kV u TS „Miločer“, uklopljena TS „Petrovac“ u 10 kV mrežu preko četiri kablovска voda tog naponskog nivoa, izgrađena DTS 10/0,4kV „Prijevor II“ sa priključnim 10 kV kablovskim vodom i rekonstrusan veći broj 10 kV i 0,4kV vodova, objekata i mreža.

U Herceg Novom, pri kraju je rekonstrukcija 18 trafostanica 10/0,4 kV, ukupne vrijednosti 212 hiljada eura.

Koji su najveći izazovi sa kojima se suočavate u realizaciji investicija?

Nepostojanje planskih dokumenata ili njihova neprilagođenost objektivnim potrebama prva je prepreka u realizaciji investicija. Česte su i prepreke imovinsko-pravne prirode, koje produžavaju rokove za realizaciju projekata. Nerijetko je i tenderska procedura razlog kašnjenja i faktor koji dovodi do situacije da ne možemo imati pouzdan rok završetka investicije.

Realizaciju naših planova definitivno ograničava i Zakon o javnim nabavkama, sa aspekta poštovanja procedura, rješavanja žalbi i prigovora. Veliki problem je i nedostatak inženjera za vođenje projekata u Kompaniji, jer jedan od preduslova za uspješnu realizaciju planiranih investicija, svakako je i kvalitetna organizaciona i kadrovska popunjenošć. Plan CEDIS-a je da zaposli određeni broj mladih stručnjaka, što bi definitivno ubrzalo ispunjavanje planova.

Da li će razvojne projekte ubrzati činjenica da se sada sve odluke donose u CEDIS-u?

Svakako da će sada biti kraće procedure i da će se brže donositi odluke pa će se, samim tim, brže kretati u realizaciju projekata. Najvažnija je, međutim, unutrašnja organizacija u smislu rada jedinstvenog tima koji će imati redovnu komunikaciju, što će definitivno doprinijeti bržoj realizaciji postavljenih ciljeva.

CEDIS će u narednom trogodišnjem regulatornom periodu nastojati da, uz angažovanje značajnih finansijskih sredstava i promjenu unutrašnje organizacije te korišćenje raspoloživih i novozapošljenih kadrovske potencijala, u potpunosti realizuje Plan investicija, čime će se u velikoj mjeri unaprijediti kvalitet i sigurnost napajanja potrošača u svim crnogorskim opštinama i omogućiti priključenje novih korisnika. Očekujemo i pozitivan stav RAE, nadležnih ministarstava i lokalnih smouprava.

DALEKOVOD

REGION 2: Podgorica

BOLJI NAPON ZA PRIGRADSKA NASELJA

Biljana Mitrović

Prioritetan zadatak na kojem Region 2 na području Podgorice kontinuirano radi jeste kvalitetna, pouzdana i stabilna isporuka električne energije svim kupcima, kako onim u gradskom jezgru, tako i u prigradskim naseljima. Tome u prilog govori niz aktivnosti koje su se odvijale tokom prethodnog perioda na pripremi i rekonstrukciji dotrajalih niskonaponskih mreža, kada je ugrađeno gotovo 500 armirano-betonskih umjesto dotrajalih drvenih stubova, kao i hiljade metara samonosivog kablovskog snopa.

Rekonstruisane su, naime, niskonaponske mreže u naseljima „Park šuma Zagorič“, „Stara Zlatica“ i „Zlatica“, čime je obezbijeden viši nivo pouzdanosti i sigurnosti snabdijevanja i kvaliteta napona za više od dvije hiljade postojećih i očekivane nove korisnike, a smanjiće se i gubici električne energije u tom dijelu distributivnog sistema u kojem su zbog neplanske gradnje naponske prilike bile dosta loše, a gubici veliki.

- Na ukupno devet traforeona tokom avgusta ugrađeno je preko 200 armirano-betonskih stubova, a pri kraju su elektromontažni radovi na prebacivanju samonosivog kablovskog snopa sa dotrajalih drvenih stubova - kaže Ivan Mimović, glavni inženjer za vazdušne vodove.

Prema njegovim riječima, u šest od ponutnih devet trafo reona ugrađena su i

daljinska brojila, osim kod potrošača kod kojih to nije bilo moguće zbog loše mreže.

- Sada su se stvorili uslovi da se kompletiraju trafo reoni i brojila izmjeste na stubove, tj. na javnu površinu, kao i da se projekat daljinskog očitavanja potrošnje implementira i u preostala tri traforeona, što je i planirano - kaže Mimović.

Pored navedenog, prethodno je izvršena rekonstrukcija niskonaponskih mreža i na Vrelima Ribničkim, dijelu Konika i dijelu Maslina, gdje je takođe ugrađeno oko 200 armirano-betonskih stubova i samonosivi kablovski snop. Stare mreže na ovim područjima uglavnom su bile na privatnim posjedima, dok su nove izmještene na javnu površinu. Ova investicija donosi boljšak za preko četiri hiljade potrošača.

- U toku je, takođe, rekonstrukcija dijela mreže u Donjim Kokotima, gdje je oko 30-tak drvenih stubova zamjenjeno novim armirano-betonskim, a predstoje elektromontažni radovi i ugradnja samonosivog kablovskog snopa, sve u cilju popravljanja naponskih prilika potrošača i izmeštanja mjernih mjesta na javnu površinu - kazao je Mimović i dodaо da su ekipe održavanja, pored ovih značajnih poslova na investicionom održavanju, vršile i zamjenu više stubova, havarisanih u požarima i vremenskim neprilikama.

Nova NN mreža: Park šuma Zagorič

MJEŠTANI PARK ŠUME ZADOVOLJNI

Temeljna rekonstrukcija niskonaponske mreže u Park šumi Zagorič je, svakako, obradovala mještane koji su zadovoljni i zahvalni Distribuciji. Kažu da im obnova mreže mnogo znači jer garantuje bolji napon, pouzdanje snabdijevanje i manje prekida prilikom loših vremenskih uslova.

RADNO I U DANILOVGRADU

I danilovgradski elektrodistributeri bili su vrlo aktivni ovog ljeta. Potpuno su rekonstruisane niskonaponske mreže „Velje Brdo“ i „Ciglana“. Na tom području ugrađeno je 60 armirano-betonskih stubova i preko tri hiljade metara samonosivog kablovskog snopa, a sredinom septembra počelo je izmeštanje brojila na priključne stubove.

DALEKOVOD

REGION 2: Cetinje

REKONSTRUKCIJA I MODERNIZACIJA STALAN POSAO

Biljana Mitrović

Rekonstrukcijom i modernizacijom niskonaponskih mreža, te zamjenom opreme u pojedinim trafostanicama 10/0,4kV, u Cetinju su stvorenni uslovi za stabilnije i kvalitetnije snabdijevanje potrošača. Nikola Martinović, glavni inženjer za nadzemne vodove u Službi održavanja, navodi da je u prethodnom periodu završena rekonstrukcija niskonaponskih mreža „Dobrsko Selo 1“ i „Dobrsko Selo 2“, gdje je, osim ugradnje 15 novih armirano betonskih i drvenih stubova, položeno oko 2.800 metara samonošivog kablovskog snopa različitih presjeka. Time je omogućeno kvalitetnije i pouzdanije napajanje pripadajućih potrošača, kao i realizacija projekta ugradnje „pametnih“ brojila u tim trafo reonima.

Da su cetinjski distributeri imali pune ruke posla ovog ljeta svjedoči i podatak da je u sklopu rekonstrukcije niskonaponskih mreža „Mikulići“, „Bajice“ i „Bogišin krš“, ugrađeno oko 50 armirano-betonskih stubova i blizu tri hiljade metara samonošivog kablovskog snopa, što će znatno podići nivo kvaliteta napona i pouzdanost snabdijevanja potrošača na tim područjima i omogućiti implementaciju AMM sistema.

Takođe je, umjesto nepouzdane niskonaponske mreže „Radomir“, na kojoj su bili česti kvarovi, projektovana nova mreža koja vodi pored postojećeg puta.

Već su postavljena 22 AB stuba i ovjesni materijal., a predstoji polaganje samonošivog kablovskog snopa umjesto Al užadi i priključenje potrošača na novu mrežu.

Pored toga, u TS10/0,4 kV Bajice 2, zamijenjen je srednjenačni razvodni blok novim blokom, ispunjenim SF6 gasom sa tri vodne i jednom trafo ćelijom, a na području grada, Katunske i Riječke nahije, zamijenjena su četiri transformatora, stradala uslijed atmosferskih pražnjenja.

Pored rekonstrukcije i moedernizacije objekata, u sklopu tekućeg održavanja, kod većine trafostanica na području Katunske nahije zamijenjeni su odvodnici prenapona, takođe oštećeni uslijed atmosferskog pražnjenja i prenapona koji na ovom području nijesu rijetka pojava.

DALEKOVOD

Osnovane sindikalne organizacije CEDIS-a

USAGLAŠAVANJE KOLEKTIVNOG UGOVORA PRIORITY

Biljana Mitrović

Na II redovnoj sjednici Skupštine Sindikalne organizacije (SO) EPCG, održanoj sredinom avgusta, donijeta je Odluka o izdvajaju sindikalnih podružnica koje organizaciono pripadaju Crnogorskom elektrodistributivnom sistemu, kao i odluke o formiranju Sindikalne organizacije (SO) CEDIS i Sindikalne organizacije zaposlenih CEDIS d.o.o Podgorica.

Nakon toga održane su osnivačke skupštine obje sindikalne organizacije.

Na skupštini SOZ, koja je imala karakter konstitutivne, izabran je Igor Mijušković za v.d. predsjednika, a Vladimir Jovović za v.d. predsjednika Skupštine. Takođe je donijeta Odluka o organizovanju sindikalne podružnice u Danilovgradu koja ranije nije postojala.

Svi ostali povjerenici su nastavili svoje mandate u podružnicama, osim u Podgorici i Danilovgradu, gdje će se birati predsjednici, kao i u sindikalnoj podružnici Direkcije CEDIS-a u kojoj je povjerenik bio Igor Mijušković, sadašnji predsjednik SOZ. Ova sindikalna organizacija, kojoj je 31. avgusta izdato rješenje o reprezentativnosti, ima 735 članova.

Njen predsjednik, Igor Mijušković kaže da imaju korektnu saradnju sa menadžmentom Crnogorskog elektrodistributivnog sistema i da očekuje da uskoro počnu pregovori oko donošenja kolektivnog ugovora CEDIS-a koji treba da se usaglasi do 08.decembra, kada ističe Kolektivni ugovor EPCG. Kaže, takođe, da će SOZ dati sve od sebe da doprinese stvaranju što boljih uslova za zaposlene i jačanju međusobne saradnje među kolegama, jer je u interesu svih da međuljudski odnosi budu što bolji.

Na Skupštini Sindikalne organizacije CEDIS-a, kojoj je, takođe utvrđena reprezentativnost, za predsjednika je izabran Bešir

Kaljević, dipl. pravnik, a za predsjednicu Skupštine, Danica Popović, dipl. ecc. Konstituisan je i Nadzorni odbor u čiji sastav su ušli: Danijela Vuletić, dipl. pravnik, Vahide Lika, dipl.ecc, Dragana Mitranić, ecc. i Marica Miroslavljević, ecc.

Kaljević je istakao da će Sindikalna organizacija i dalje raditi na unapređenju i zaštiti prava svih zaposlenih u CEDIS-u, a posebno svojih članova, kao što je i do sada bio slučaj.

- Pred nama je buran i naporan period sa prioritetima da zaključimo što bolji kolektivni ugovor, iniciramo izmjenu Pravilnika o rješavanju stambenih potreba zaposlenih i raspisivanje u što kraćem roku Oglasa za dodjelu stambenih kredita za 2015 godinu, a prioritet je i izmjena Kriterijuma za dodjelu pomoći zaposlenih.

Zalagaćemo se za ponovno vraćanje ukinutih prava kao što su kupovina robe na rate, povećanje stope procenta zaduživanja na zaradu, kao i kasa uzajamne pomoći, a sve na osnovu pisane saglasnosti zaposlenog kao titulara svoje zarade – kazao je Kaljević.

On je dodao da ima mesta i za poboljšanje uslova rada i zastite na radu, te da će se nastojati da se ta i druga pitanja kvalitetno rješavaju.

- Očekujemo realizaciju navedenih planova, posebno imajući u vidu činjenicu da je na čelu CEDIS-a prekaljeni stručnjak i poznavalac procesa rada Zoran Đukanović, koji dobro poznaje sve probleme i poteškoće sa kojima se susreću zaposleni. Stoga se nadamo da ćemo imati obostrano uspješnu saradnju na dobrobit Kompanije i zaposlenih, a imajući u vidu izabrane predstavnike, očekujem i mnogo bolju saradnju sa SOZ CEDIS, što je u interesu svih zaposlenih – rekao je, na kraju, Bešir Kaljević.

SINDIKALNE AKTUELNOSTI

SPORTSKI SUSRETI ZAPOSLENIH

EPCG I CEDIS ZAJEDNO U ČANJU

Miodrag Vuković

Sportski susreti zaposlenih iz Elektroprivrede Crne Gore a.d. Nikšić i novoosnovanog Društva sa ograničenom odgovornošću CEDIS Podgorica održani su u Hotelsko-turističkom naselju „Recreatorus“-a u Čanju od 14. -18.septembra. Odluku o zajedničkoj organizaciji XIV Radničkih sportskih igara donijeli su predstavnici sindikalnih organizacija dvaju kompanija.

Susrete je otvorio u ime poslodavca direktor za pravne poslove CEDIS-a Zoran Rakočević, koji je poželio da igre proteknu u fer borbi i lijepom druženju.

Učešnicima se obratio i Milorad Terzić, predsjednik granskog sindikata energetike, koji je bio gost igara. Zaposlene su pozdravili i predsjednik SOZ-a Zoran Ostojić, kao i predsjednik Sindikalne organizacije (SO) Bešir Kajević, te Branko Manojlović u ime SO u EPCG i Igor Mijušković ispred SOZ CEDIS-a.

Odlična atmosfera, dobro druženje i fer borba na sportskim terenima bili su glavna obilježja ovogodišnjih sportskih susreta.

Najuspješnija ekipa XIV Radničkih sportskih igara bila je ekipa sa takmičarskim brojem 1 (TE Pljevlja, ED Pljevlja, ED Žabljak), za najboljeg sportistu proglašen je Danilo Čabarkapa, a najuspješnija učesnica igara je Milica Popović. Tradicionalna nagrad za fer-plej pripala je ekipi broj 3.

Susrete je zatvorio izvršni rukovodilac Direkcije za ljudske resurse EPCG Ranko Vojinović, koji je čestitao najuspješnijima i odao priznanje organizatorima. Vojinović je izrazio nadu da će se igre i u narednim godinama organizovati kao i ove godine, zajednički EPCG i CEDIS.

Kompletne rezultate sa XIV Radničkih sportskih igara možete pogledati na Intranetu u dijelu Ljudi – Sindikalna organizacija zaposlenih (SOZ) – Aktuelnosti ili Ljudi – Sindikalna organizacija EPCG (SO)- Aktuelnosti.

Najuspješnja učesnica:
Milica Popović

Najbolji sportista:
Danilo Čabarkapa

Pehar za najbolju ekipu preuzeo
kapiten Jovan Radošević

Igre je otvorio Zoran Rakočević

Igor Mijušković(SOZ CEDIS), Zoran Ostojić(SOZ EPCG), Branko Manojlović(SO EPCG) i Bešir Kajević (SO CEDIS)

Najbolja u pikadu bila je Ekipa 5

Šetalište u Čanju bilo je staza za kros

Publika na terenu za košarku

Ekipa 4(Južne ED) najbolja u malom
fudbalu: Detalj sa finalne utakmice

Igre je zatvorio Ranko Vojinović

SA SPORTSKIH TERENA

U PAUZI TAKMIČENJA

SA VEĆERNJIH DRUŽENJA

CRNA GORA

Potpisan novi Akcionarski ugovor sa A2A

Novi Akcionarski ugovor, koji će biti na snazi do 31. decembra 2016. godine, potpisali su, 29. avgusta, ministar ekonomije, Vladimir Kavarić, i Oreste Bramanti, u ime italijanske kompanije A2A.

Nakon što ga je usvojila Vlada, novi Akcionarski ugovor je u julu mjesecu dobio podršku i crnogorskog parlamenta. Akcionarskim ugovorom u EPICG u potpunosti su zaštićeni svi interesi države, prije svega kroz projekat izgradnje Drugog bloka TE "Pljevlja", koji će se realizovati od EPICG bez državnih garancija. Ustanovljeno je pravo preće kupovine koje podrazumijeva da je A2A u obavezi da obavijesti Vladu o eventualnoj namjeri da proda akcije, sa jasnim informacijama ko je kupac i pod kojim uslovima, a država će, ako joj kupac ne odgovara, iskoristiti pravo preće kupovine. Pravo preće kupovine ostaje na snazi i kada istekne ugovor.

Takođe, A2A se održice arbitraže, dok će EPICG i država imati pravo na zahtjev za naknadu štete u slučaju krivičnih procesa i odgovornosti koje nastaju iz njih.

U slučaju nastanka okolnosti koje utiču na realizaciju novog Ugovora ili isteka Ugovora, vrijednost izlazne opcije po kojoj Vlada preuzima sve akcije koje A2A ima u EPICG je 250 miliona eura u sedam godišnjih rata. Nakon aktiviranja put opcije, A2A je u obavezi da ne blokira odluke koje predlaže država, a prevashodno odluke u vezi sa Blokom II.

Najzad, A2A dobija pravo na upravljanje, odnosno predlaže menadžere, a njihovo imenovanje je moguće tek ako personalna rješenja dogovori sa Vladom.

DNEVNE NOVINE

Del Monako: Ugovor sa A2A bio test za kredibilitet crnogorskog tržišta

Ambasador Republike Italije u Crnoj Gori Vinčenco del Monako uvjeren je da je usvajanje ugovora sa A2A u Skupštini Crne Gore učvrstilo kredibilitet crnogorskog tržišta.

- Uvjeren sam da je nedavno usvajanje od strane crnogorskog parlamenta ugovora sa A2A, o kojem su italijanski mediji adekvatno obavijestili, učvrstilo kredibilitet crnogorskog tržišta. Nijesu bili malobrojni analitičari i privrednici koji su обратили pažnju na to glasanje, i to ne samo u Italiji. Dakle, moja ocjena ekonomskih odnosa Italije i Crne Gore je i dalje pozitivna. Naravno, uvjek se može uraditi više i bolje - poručio je Del Monako.

CDM

Nastavak saradnje koristan za državu

Ministar ekonomije, Vladimir Kavarić, kazao je da je za državu korisno što nastavlja saradnju sa italijanskim kompanijom.

- A2A je vlasnik 41,7 odsto akcija u Elektroprivredi i u svakom slučaju su u EPICG. Korisno je da u tim okolnostima imamo dogovor oko strateških ciljeva i da zajedno radimo na njima. To je ono što je i bio jedan od ciljeva Vlade Crne Gore u pregovorima sa A2A - saglasnost oko razvojnih projekata EPICG. Takođe, stvaraju se pretpostavke za sporazumno rješavanje odnosa, što je opcija koja štiti interes države, u slučaju da odluče da napuste Crnu Goru - rekao je Kavarić.

DNEVNE NOVINE

Uskoro odluka o cjeni električne energije za 2017.

Crnogorski elektroprenosni sistem (CGES), Elektroistributivni sistem (CEDIS) i Operator tržišta električne energije (COTEE), dostavili su Regulatornoj agenciji za energetiku (RAE) zahtjeve za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za period od naredne do 2019. godine.

Na osnovu tih zahtjeva formiraće se eventualno nove cijene električne energije koje će važiti od 1. januara naredne godine.

CGES je RAE dostavio zahtjev za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije, CEDIS za korišćenje distributivnog sistema, a COTEE za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije.

CGES za narednu godinu zahtijeva regulatorni prihod od 29,04 miliona eura, za 2018. godinu 31,17 miliona, a za 2019. godinu 25,32 miliona eura. Za treći regulatorni period ukupni troškovi poslovanja CGES-a na koje se može uticati predlažu se u iznosu od oko osam miliona eura za narednu godinu, 8,5 miliona za 2018. godinu i 8,49 miliona za 2019.

DNEVNE NOVINE

Usvojen dugoročni energetski bilans

Vlada Crne Gore je usvojila dugoročni energetski bilans za period od 2017. do 2019. godine, u kojem se predviđa da će Crnoj Gori za tri godine nedostajati 209 gigavatsati električne energije.

Ukupni neto manjak električne energije, u odnosu na potrebe bruto konzuma, u 2017. će biti 6,5 odsto, odnosno 229,9 gigavatsati, u 2018. 6,3 odsto ili 230

gigavatsati, a u 2019. godini 5,7 odsto ili 209 gigavatsati, pokazuje dugoročni energetski bilans.

U tom dokumentu se navodi da će nabavku nedostajućih količina električne energije blagovremeno obavljati Elektroprivreda, direktni potrošači ili eventualni novi snabdjevači. Istočice se i da će proizvodnja električne energije u kontinuitetu rasti u naredne tri godine, tako da će u 2019. dostići 3.486,3 gigavatsati. Predviđeno je da će crnogorskim potrošačima u 2019. biti potrebno 3.695,2 gigavatsati električne energije.

Planirano je smanjenje gubitaka električne energije na mreži distribucije u narednom trogodišnjem periodu. Gubici u distributivnoj mreži su planirani u iznosu od 333 gigavatsati u 2017. godini, odnosno 13,5 odsto, 297 gigavatsati u 2018. odnosno 12 odsto i 275 gigavatsati u 2019. godini, odnosno 11 odsto. Gubici u prenosnoj mreži su planirani u iznosu od 132,6 gigavatsati u 2017., 183,8 gigavatsati u 2018. i 185,2 gigavatsati u 2019. godini.

POBJEDA

Iskoristiti hidro potencijal

Potreban je veliki napor za valorizaciju zajedničkih hidro potencijala zemalja Zapadnog Balkana zbog čega je pokrenuta izrada hidrološke karte tih zemalja, saopšto je ministar ekonomije Vladimir Kavarić na forumu u Dubrovniku.

Kavarić je govorio na panelu "Jačanja energetske sigurnosti Evropske unije: povezivanje tri mora" na temu "Benefiti regionalne energetske saradnje".

- Smatram da bi to trebalo da bude najvažniji projekat za ovaj region. Njime prvo možemo utvrditi šta je zaista dostupno za korišćenje i potom zajedno strateški planirati šta se može izgraditi i koristiti u narednom periodu. Nijedna od zemalja Zapadnog Balkana ne može preživjeti izolovana, bez saradnje sa regionom i šire. Crna Gora je tipičan primjer kako se opšti položaj zemlje može mijenjati realizacijom regionalnih projekata, posebno kada se govori o energetici - kazao je Kavarić.

U završnici foruma Kavarić je, zajedno sa hrvatskim i albanskim kolegama Tomislavom Panenićem i Ilijom Bejtjaem i izvršnim direktorom državne naftne kompanije Azerbejdžana (SOKAR) Muradom Heydarovim, parafirao Memorandum o razumijevanju za projekt izgradnje Jadransko-jonskog gasovoda (IAP).

DAN

Izdata građevinska dozvola Terni: Zeleno svjetlo za postavljanje kabla u našem podmorju

Ministarstvo održivog razvoja i turizma izdalo je građevinsku dozvolu kompaniji Terna Crna Gora za postavljanje podmorskog energetskog kabla Italija-Crna Gora, kroz crnogorsku teritoriju.

- Građevinska dozvola se izdaje za postavljanje 500 kV HVDC podmorsko/podzemnog kabla za prenos električne energije, dionica kroz Crnu Goru u okviru Detaljnog prostornog plana (DPP) za koridor dalekovoda 400 kV sa optičkim kablom od Crnogorskog primorja do Pljevalja i podmorski kabl, 500 kV, sa optičkim kablom Italija Crna Gora - navodi se u rješenju Ministarstva. Trasa kabla počinje od ulaska u teritorijalne vode Crne Gore i završava se priključenjem na konvertorsku stanicu u Lastvi Grbaljskoj.

- Polovi podmorskog kabla se polažu na morsko dno u okviru teritorijalnih voda Crne Gore. Izlaz kabla na kopno je predviđen na sjevernoj zoni rta Punta u blizini plaže Jaz - piše u rješenju.

Dodaje se da će podmorski kablovi prelaziti obalu tako što se provlače kroz prethodno položene HDPE cijevi. Uzlazna tačka te cijevi u more je na dubini mora od deset metara, a izlaz na kopno je u okviru spojne

komore more/kopno gdje će se podmorski kablovi povezati sa kopnenim kablovima.

Dva pola podzemnog kabla se polažu u udvojene rovove i duž jedne strane brda vode se u pravcu magistralnog puta Budva-Kotor. Nakon prolaska ispod magistralnog puta, kablovska trasa se usmjerava prema lokaciji Blato u Lastvi Grbaljskoj gdje je predviđena lokacija konvertorske stanice u kojoj se kablovi priključuju na postrojenje precizira se u rješenju Ministarstva. Istovremeno i paralelno sa energetskim položice se optički kabl za telekomunikacione veze.

- Investitoru prestaje pravo gradenja, ukoliko ne započne gradenje objekta u roku od dvije godine - ističe se u rješenju.

Ugovor o povezivanju Italije i Crne Gore energetskim kablom potpisana je sredinom novembra 2010. godine. Vrijednost projekta iznosi oko milijardu eura, s tim što Crna Gora učestvuje sa 100 miliona eura.

POBJEDA

Počinje istraživanje nafti i gasa

Ministar ekonomije Vladimir Kavarić i predstavnici konzorcijuma "Eni-Novatek" Karlo Vito Russo i Andrei Popov potpisali su Ugovor o koncesiji za proizvodnju ugljovodonika u podmorju Crne Gore, čime poslije sedam godina priprema može da počne istraživanje nafti i gasa na crnogorskoj obali. Potpisivanju je prisustvovao i premijer Milo Đukanović.

Premijer Đukanović kazao je da je potpisivanje ovog ugovora veliki dogadjaj za Crnu Goru.

"Koristeći norveški sistem stvoricom fond za naftu i gas čime ćemo odvajati sredstva za državni budžet. Izrazio bih zahvalnost našim partnerima koji će uložiti značajna sredstva u ovo istraživanje i pri tome će snositi sav rizik", rekao je Đukanović.

On je istakao da zemlje koje su energetski nezavisne imaju svoju stabilnost.

CDM

INTERVJU

HANS-ARILD BREDESEN, IZVRŠNI DIREKTOR NORD POOL CONSULTING

CRNA GORA MORA DA RAZMIŠLJA O POVEZIVANJU TRŽIŠTA

Hans-Arild Bredesen

Marko Buric .....

FORMIRANJE BERZE ELEKTRIČNE ENERGIJE NIJE JEDNOSTAVAN PROCES, A NAŠA DRŽAVA IMA NEKOLIKO OPCIJA KADA JE U PITANJU MODEL ORGANIZOVANOG TRŽIŠTA, REKAO JE U INTERVJUU ZA LIST "ELEKTROPRIVREDA" PRVI ČOVJEK ZA KONSALTING U NORD POOL-U, HANS- ARILD BREDESEN, KOJI IMA PREKO 20 GODINA ISKUSTVA U RAZVOJU TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE.

Osnivanje tržišta električne energije je složen zadatak koji zahtjeva holistički i korak po korak pristup.

Nord Pool uspostavlja i razvija tržišta električne energije od 1993. godine. Vidimo tri ključna elementa u formiranju uspješne berze električne energije:

Saradnja - ovdje se misli na snažnu i pozitivnu saradnju između vlada, operatora prenosnog sistema, proizvođača električne energije, ključnih industrijskih učesnika i regulatora. Jako je važno da svi učesnici rade na istom dugoročnom cilju. Biće izazova i oprečnih mišljenja na putu - ali zajednička vjera u dobro funkcionalno tržište je centralna.

Povjerenje - transparentnost i povjerenje su ključni u radu Nord Pool-a prilikom uspostavljanja i razvijanja

tržišta. Na primjer, prije Uredbe EU o cjelevitosti i transparentnosti veleprodajnog energetskog tržišta (REMIT), Nord Pool je već imao sveobuhvatne zabrane manipulacija tržištem i insajderske trgovine u okviru naših Kodeksa ponašanja na tržištu. Implementacija REMIT-a je dovela do toga da učesnici na tržištu posvećuju veću pažnju ovim pitanjima.

Vrijeme - uspostavljanje samog tržišta je samo mali dio reforme tržišta. Uvijek je važno imati holistički pristup. U nekim zemljama regionima, ulaganje u prenos i/ili proizvodne objekte je preduslov.

Razdvajanje je još jedan zadatak koji će biti potreban ako je cilj puna deregulacija. Međutim, mi smo takođe vidjeli da naš koncept tržišta može

da se koristi za efikasno uparivanje tržišta zemalja regionala, gdje je efikasna razmjena energije između zemalja glavni cilj. U svim okolnostima, prilagođavanje zakona, podzakonskih akata i tržišnih pravila su važni preduslovi za dobro funkcionisanje tržišta.

U svakoj reformi tržišta neophodno je uzeti u obzir sve lokalne specifičnosti. Čak i kada imate ciljni model koji se bazira na postojećem tržištu, uvijek je potrebno da se prilagodi lokalnoj sredini.

Mogu li nacionalne berze uspješno da posluju u ovom dijelu Evrope ili je neophodno formiranje regionalnog tržišta?

Mi snažno vjerujemo da su tržišta električne energije vitalni alati za stvaranje konkurentnog energetskog

sektora u bilo kojoj zemlji ili regionu. Kao što je pokazao razvoj Evropskog tržišta, postojanje nacionalne berze i dobro funkcionisanje združenih tržišta uz njihovo transparentno povezivanje je efikasan način da se obezbijedi efektno regionalno iskorisćavanje resursa, poštujući potrebu za lokalnom kontrolom i vlasništvom.

Jedna od ključnih prednosti koje vidimo u evropskom ciljnog modelu (Target model) za formiranje organizovanog tržišta je koncept pružanja servisa od strane razvijenih berzi koji omogućava pokretanje nacionalnog tržišta, koje će da bude jeftinije i manje rizično. To znači da je moguće otvoriti manja nacionalna tržišta sa jasnim ciljem povezivanja sa susjedima uz zadržavanje nacionalne kontrole nad njihovim razvojem, posebno u ranim danima organizovanog tržišta električne energije.

Kojem modelu tržišta Crna Gora treba da se okrene? Da li je to nacionalna berza ili možda priključivanje nekoj od postojećih berzi u regionu?

To je zanimljivo pitanje. Crna Gora ima različite opcije. Jedna je da se uspostavi sopstvena berza - ali u ovom slučaju to bi trebalo da bude sa ciljem povezivanja sa nekim od svojih susjeda. Tu je, naravno, mogućnost spajanja sa jednom od već postojećih ili novih berzi električne energije u susjednim zemljama. Ne postoji „pravi“ odgovor. Moj je stav, generalno, da u svakom pristupu, Crna Gora mora da obuhvati ambiciju povezivanja tržišta od samog početka.

Kada očekujete da će tržište električne energije u Jugoistočnoj Evropi biti dovoljno razvijeno i spremno za pri-druživanje već povezanim tržištima Zapadne Evrope?

Nord Pool Consulting je aktivan u regionu Jugoistočne Evrope više od 10 godina. Dijeleći znanje o radu efikasnog i transparentnog tržišta električne energije bili smo dio izrade dizajna regionalnog tržišta, zajedno sa domaćim akterima i Energetskom zajednicom, a učestvovali smo i u uspostavljanju berzi, kao što su OPCOM/Rumunija, EPIAS/Turska, IBEX/Bugarska i CROPEX/Hrvatska. Region Jugoistočne Evro-

pe je dostigao tačku gdje se zapravo primjenjuju savremeni, transparentni tržišni mehanizmi u skladu sa ostatom Evrope. Kao što znate, vaš susjed na jugu, Albanija, počela je da razvija nacionalno tržište električne energije na osnovu evropskog ciljnog modela. Učesnici na lokalnim tržištima su pokazali veliko interesovanje za izgradnju modernih tržišta, što je preduslov za uspjeh.

Važno je, međutim, imati na umu da za integraciju tržišta električne energije uvijek treba vremena, a najteži dio je vjerovatno uspostavljanje neophodnih procesa između aktera, regulatora, vlada i operatora prenosnog sistema. Da biste promijenili način na koji tržišta električne energije funkcionišu to zahtjeva saradnju između mnogih učesnika.

TOKOM NAREDNE GODINE BERZA I U CRNOJ GORI

Prvi konkretni rezultati po pitanju berze električne energije, koju država mora da formira po osnovu takozvanog Berlinskog procesa, mogu se očekivati već krajem godine, dok bi se funkcionalna berza mogla očekivati tokom naredne godine, saopštili su Danu iz Crnogorskog elektroprenosnog sistema (CGES), koji je zajedno sa Elektroprivredom (EPCG) i Crnogorskim operatorom tržišta električne energije (COTEE) Vlada zadužila da formiraju berzu električne energije u zemlji.

Za sada su izvršene konsultacije sa berzama iz regiona. Zbog raznovrsnosti primjenjenih rješenja, konsultacije još traju i do sada su

ostvareni kontakti sa berzama iz Slovenije i Srbije, a uskoro se očekuje i posjeta hrvatske berze. Bez obzira na to da li će formirati svoju berzu ili ne, crnogorsko tržište se, prema EU propisima, mora povezati sa svim susjednim tržištima. Dakle, nije pitanje sa kojim tržištem će se povezati, već kojim redoslijedom, naveli su iz CGES-a.

Vlasnici berze, kako su kazali, bili bi COTEE, CGES i EPCG, uz mogućnost nalaženja strateškog partnera koji bi proces formiranja berze ubrzao svojim iskustvom.

Dan

REGION

Puštena u rad TE Stanari, vrijedna 550 miliona eura

U Stanarima kod Doboja je danas svečano puštena u rad novoizgrađena termoelektrana "Stanari" u koju je uloženo 550 miliona eura. Termoelektranu su pustili u rad predsjednik Republike Srpske Milorad Dodik, predsjednik grupacije "EFT" Vuk Hamović, predsjednik kompanije "Dongfang elektrik korporacija" Zo Lei, ambasador Kine u BiH Čen Bo i zamjenik šefu Misije Velike Britanije u BiH Metju Loson.

Oni su, nakon presjecanja vrpce, obišli termoelektranu i zasadili prve mladice u "Parku prijateljstva". Termoelektrana "Stanari" imaće godišnju proizvodnju od 2.000.000 megavata, a njen rad uskladen je sa propisima Republike Srpske iz oblasti zaštite životne sredine i u potpunosti se pridržava direktive EU za postrojenja sa velikim ložišćima 2001/80/EC.

Pogon termoelektrane projektovan je na bazi istraženih i potvrđenih rezervi uglja od 108 miliona tona, što je dovoljno za kontinuiran rad narednih 40 godina. Postojeći kop Raškovac raspolaže desetogodишnjim kapacitetom snabdijevanja termoelektrane, a za četiri godine bi trebalo da bude otvoren i novi površinski kop Ostružnja. EFT RiTE trenutno zaposljava 720 radnika, do kraja godine taj broj će biti povećan na 800 radnika, a daljim razvojem očekuje se da broj zaposlenih u punom kapacitetu rada Termoelektrane i Rudnika "Stanari" bude 900, kažu u ovoj kompaniji.

PORTAL ANALITIKA

Srbija: Od 1. oktobra poskupljuje električna energija

Električna energija će od 1. oktobra poskupjeti za 3,8 odsto, što je otrilike jedan euro po domaćinstvu, najavio je ministar rudarstva i energetike Aleksandar Antić. Antić je rekao da su voden obzibiljni pregovori sa MMF-om u okviru četvrte i pete revizije aranžmana na tu temu, da je u njima učestvovao i premijer Aleksandar Vučić i da je dogovorenog najniže moguće povećanje cijene struje.

- Gradani će to poskupljenje vidjeti na računima u novembru - rekao je Antić.

Ministar je istakao da se poskupljenje odnosi samo na domaćinstva, pošto privreda sada kupuje struju na tržištu. Prema njegovim rečima, MMF je ranije zahtjevao da poskupljenje bude dvocifreno, pa zatim 7,7 odsto i da je vlada uspjela da osigura najmanje moguće poskupljenje.

On je podsjetio da je prošle godine el. energija u prosjeku poskupila 4,5 odsto.

TELEGRAF

Srbija: Britanci i Kinezi grade termoelektranu u Loznici

Anglo-kineski konzorcijum, koji čine britanska kompanija Skarborou grup internešel i državna kineska kompanija Čajna nešenel elektrik (CNEEC) potpisao je ugovor o izgradnji termoelektrane-toplane u Loznici, u vrednosti od 230 miliona eura.

Prema ugovoru, izgradnja postrojenja kapaciteta 240 megavata (MW) će u potpunosti biti prepuste na kineskoj kompaniji CNEEC, pri čemu bi prva faza projekta (120 MW), nakon dobijanja "zelenog svijetla" vlade, mogla da počne već krajem ove godine i da bude završena do kraja 2018., navodi se u saopštenju konzorcijuma.

Druga faza projekta (preostalih 120 MW) bi, kako se dodaje, trebalo da počne godinu dana kasnije. Konzorcijum je dobio i finansijsku podršku Kineske razvojne banke, dok je kineska osiguravajuća kompanija Sinosure takođe pokazala interesovanje za učešće u projektu.

B92

BiH: Počela gradnja hidroelektrane Vranduk

Na radilištu nove hidroelektrane "Vranduk" je počela gradnja novog energetskog kapaciteta. Hidroelektrana se gradi u vodotoku rijeke Bosne na lokalitetu Vranduka, 12 kilometara nizvodno od Zenice. Projekat se finansira sredstvima Elektroprivreda Bosne i Hercegovine i kreditima Evropske investicijske banke i Evropske banke za obnovu i razvoj, a planirani početak proizvodnje iz ovog energetskog objekta je 11. novembar 2019. godine.

Izvodači radova su kompanije Strabag AG Austrija i hrvatski Končar - KET.

Nova hidroelektrana imaće branu dužine 115, visine 19 i dužine 115 metara, a za njen rad biće formirana vodena akumulacija dužine šest kilometara, u pravcu Zenice, a vrijednost ugovornih radova je 57.402.785 eura.

ALJAZEERA

Srbija dobija energetske menadžere

Srbija se obavezala da će potrošnju energije smanjiti za devet procenata do 2018. godine. U okviru Agende za povezivanje sa Evropskom unijom, balkanskim zemljama biće donirano 50 miliona eura za poboljšanje energetske efikasnosti.

Još konkretniju pomoć za poboljšanje energetske efikasnosti donijeće Zakon o stanovanju.

„Nije dovoljno samo da znate da vaša zgrada nije dovoljno energetski efikasna, već vam je potreban i savjet kako da riješite problem. Zato pomažemo u obuci energetskih inženjera, koji savjetuju gradane koje mijere da preduzmu, koliko mogu da usteđe na energiji i koliko će to koštati“, ističe Renata Šindlbek iz GIZ. Do kraja godine sve lokalne samouprave treba da imenuju energetske menadžere.

RTS

SVIJET

Stvara se evroazijsko elektroenergetsko tržište

Ruski elektroenergetski sistem ima dugogodišnje iskustvo integrisanog energetskog sistema i može osigurati uslove za stvaranje jedinstvenog elektroenergetskog tržišta u cijeloj Evroaziji, smatraju u ruskom operatoru elektroprenosnog sistema "Rosseti". Pri tome se takođe smatra da je bolje uvoziti čistu električnu energiju, nego transportovati sirovine za njenu proizvodnju, ali i da su prognoze o tome da će se za 30 godina 70% električne energije proizvoditi iz obnovljivih izvora vrlo pesimistične, jer će se to dogoditi mnogo brže pa se elektroenergetski sistemi moraju integrirati što prije. Prva faza izgradnje Azijskog energetskog prstena mogao bi biti rusko-japanski energetski most, a riječ je o ugovoru japanske banke "SoftBank" i "Rosseti"-ja i drugih partnera o izvozu električne energije (snage 2 GW) iz Rusije za Japan, koja će biti proizvedena iz obnovljivih izvora, odnosno hidroelektrana. Inače, osim sa "SoftBank"-om, "Rosseti" je potpisao sporazum o povezivanju energetskih sustava na sjeveroistoku Azije i s korejskom elektroenergetskom kompanijom KEPCO i s kineskim operatorom elektroprenosnog sistema "China State Grid" (SGCC).

ENERGETIKA-NET.COM

SAD ima ogromne potencijale u offshore vjetru

Američka ministarstva za energiju i prostor objavila su zajednički plan koji predviđa ubrzavanje razvoja offshore vjetroelektrana u SAD-u. U izvještaju se navodi da SAD može razviti 86 GW offshore vjetroelektrana do 2050., a identificuju se i potrebne aktivnosti na tom putu, poput tehnološkog razvoja i inovacija.

Ministarstvo za prostorno planiranje predlaže zajedničku bazu podataka kako bi se na jednom mjestu objedinili svi podaci koji projekte vode u sigurnom smjeru. Takođe, zaduženo je za brojne aktivnosti kojima se osigurava da regulatorni proces bude predvidljiv, transparentan i efikasan uvezvi u obzir lekcije naučene u drugim državama. Kada prve vjetroelektrane počnu s radom ministarstva će pratiti njihov uticaj na morski život. Takođe, potrebna je izrada studija kojima će se proučiti koliko elektroenergetske mreže treba izgraditi, odnosno poboljšati je, kako bi bila u stanju prihvatići dodatnu energiju.

ENERGETIKA-NET.COM

Iran gradi dva nuklearna reaktora

Iran i ruski Rosatom počeli su u Iranu da grade dva nova nuklearna reaktora na mjestu postojeće nuklearne elektrane Bušer. Mahmud Džafari, zadužen za projekt nuklearne centrale u Bušeru, pojasnio je da će radovi na izgradnji dva reaktora trajati deset godina i koštati 8,5 milijardi američkih dolara. Svaki reaktor snage je nešto veće od hiljadu MW. Kada reaktori budu u funkciji, "uštedjećemo 11 miliona barela nafte godišnje i sprječiti emisiju 7 miliona tona štetnih gasova", kazao je Džafari.

ENERGOPORTAL.INFO

SAD i Kina ratifikovale Pariski sporazum o klimi

SAD su se pridružile Kini i zajedno objavili da su ratifikovali Pariski sporazum o klimi, tokom ceremonije na margini samita G20 u istočnom kineskom gradu Hangdžuu.

Predsjednik SAD Barak Obama i njegov kineski kolega Si Činping, vode dvije zemlje koje su najveći zagadivač planete, zajedno su predali generalnom sekretaru UN Ban Ki Munu instrumente ratifikacije tog ugovora, čiji cilj je da se zaustavi klimatsko zagrijavanje planete.

Dokumenti predati generalnom sekretaru pokazuju da su te dvije zemlje preduzele sve potrebne korake kod kuće da se pridruže ovom međunarodnom sporazumu. Time je ostvaren veliki napredak ka njegovom stupanju na snagu. Kina i SAD zajedno proizvode oko 38 odsto emisije ugljendioksida na planeti. Da bi sporazum stupio na snagu potrebno je da ga ratifikuje 55 zemalja, od 175 koliko ga je potpisalo, koje predstavljaju 55 odsto svjetskih emisija štetnih gasova.

Obama je rekao da su SAD posvećene da budu globalni lider u borbi protiv klimatskih promjena. On je rekao da će se Pariski sporazum možda pamtitи kao "trenutak kada smo konačno riješili da spasemo našu planetu".

BLIC.RS

Reno evropski tržišni lider u električnim automobilima

Reno je isporučio 100.000 električno vozilo i to u Norvešku.

Kao pionir potpuno električnih vozila, Reno je lider u Evropi sa tržišnim udjelom od respektabilnih 27%. Pet godina od lansiranja prvog električnog vozila, Reno kao pionir elektrifikacije automobila bilježi novi uspjeh s isporukom jubilarnog 100.000-og vozila.

Ponosni vlasnik jubilarnog modela ZOE je 41-godišnji Norvežanin, kojem je uručena nagrada od pet godina i 100.000 minuta besplatnog punjenja od strane dva lokalna dobavljača električne energije. Ne računajući model Twizy, Reno je u prvoj polovini ove godine isporučio 15.000 električnih automobila, odnosno 32% više nego u istom periodu 2015. godine. Dakle, svako četvrti električno vozilo u Evropi nosi Renoov znak, dok ih je u matičnoj Francuskoj čak polovina od ukupne brojke "električara".

ENERGOPORTAL.INFO

SA SVIH MERIDIJANA

HRVATSKA SOLARNA AUTOBUSKA STANICA

Inovacije na polju očuvanja okoline i povećanja kvalitete života nekim hrvatskim preduzetnicima omogućili su uspješan izvoz proizvoda na strana tržišta. Pokazalo se to unosnim za hrvatske stručnjake i preduzetnike koji prave solarnu autobusku stanicu koja, osim za čekanje javnog prevoza, služi i za punjenje mobilnih telefona ili surfovanje internetom. Za hrvatsku inovaciju zaniteresovani su mnogi gradovi. Ipak, i neki hrvatski gradovi i opštine okretnuli su se obnovljivim izvorima energije pa je pomenuta stаницa ovoga ljeta postavljena u opštini Slano.

Vožnja autobusom jedna je od radnji mnogih građana, pa tako i čekanje na stanicama koje vrlo često izgledaju neugledno. Kako bi to promijenili, u kompaniji Energomobil došli su na ideju da stvore autobusku stanicu koja ide u korak s trendovima, koja je tehnološki napredna i estetski atraktivna, a uz sve to funkcioniše isključivo pomoću Sunca.

Zapitali su se zašto putnici ne bi dok čekaju tramvaj ili autobus mogli napuniti mobilni telefon, priključiti se na internet, što bi im znatno olakšalo čekanje. Zbog toga su razvili novi proizvod potpuno osmišljen i proizведен u Hrvatskoj - solarnu autobosku stanicu Easy Bus.

Cijena takve stанице kreće od 25.500 kuna + PDV, što je, ističu u Energomobilu,

izuzetno povoljna cijena uzme li se u obzir njena energetska nezavisnost. Konstrukcija stаницe je kompletno čelična, sjedišta su od Hpl laminata (materijala otpornog na sve vremenske uslove), sva elektro oprema je od renomiranih proizvođača solarne opreme, a kaljeno staklo na pozadini stаницe dodatno upotpunjuje izgled te sigurnost stаницe.

Samo održavanje Energomobil stаницe svedeno je na minimum, dok elektro oprema ne zahtjeva nikako održavanje, jedino se vremenom mijenjaju baterije. Kako ističe direktorica Energomobila Marija Mrvelj, već nakon prvog prikazivanja solarnih stаницa u javnosti, mnogi su pokazali veliko interesovanje za njih.

"Kontaktirali su nas i iz Ujedinjenih Arapskih Emirata koji su svom Ministarstvu saobraćaja prezentovali naše autobuske stаницe te su zainteresovani za njihovo postavljanje u Abu Dabiju. Egipat, Grčka, mnoge afričke zemlje... interes je na svim stranama jer ovakvih proizvoda, za sada, ima vrlo malo na svjetskom tržištu, a onih kojih i ima, u pravilu, su jako skupi", tvrdi Marija Mrvelj i napominje kako put do ovakvog jednog proizvoda nije nimalo jednostavan.

"Cijeli tim ljudi uključen je i maksimalno posvećen stvaranju svakog pojedinačnog elementa. Od dizajnera, inžinjera, projektanta, varioca, lakirera, električara, itd. Svi, kao jedno, dišu zajedno do izlaska gotovog proizvoda. I zato, nema većeg uspjeha nego kada vidite oduševljenje na licima potencijalnih kupaca", priznaje direktorica Energomobila. Sve je počelo, kaže, otvaranjem kompanije koja se bavi uvozom i prodajom proizvoda vezanih za obnovljive izvore energije.

"Prije šest godina upustili smo se u tu avanturu i čvrsto vjerovali da ćemo uspjeti. U to vrijeme malo se kompanija bavilo prodajom takve vrste proizvoda te ljudi baš nisu bili upoznati s njima, pa nam je i rizik bio velik. Znali smo da je to budućnost ekonomskog napretka, što smo i dokazali, jer je naša kompanija jedna od vodećih u Hrvatskoj. Prateći svjetske trendove u obnovljivim izvorima energije, i osluškujući bilo građova osjetili smo potrebu za razvojem pametnih solarnih proizvoda", ističe Marija Mrvelj.

Dodajmo ovome kako je opština Dubrovačko Primorje ovu stanicu postavila u mjestu Slano. Kako su privi utisci građana izuzetno pozitivni, načelnik opštine Nikola Knežić najavio je kako u budućnosti planira sve 'stare obične' autobuske stанице zamijeniti solarnim Easybus stanicama, sve do granice sa Crnom Gorom.

MUDRE MISLI

tanja.nikcevic@epcg.com

Velike pobjede našega života su one u kojima se hrabro suočavamo s najgorim u sebi i pretvaramo ga u najbolje.

Friedrich Wilhelm Nietzsche

Ispunite svoj život vrijednim iskustvima, a ne stvarima. Imajte priče za ispričati, a ne stvari za pokazati.

Anonymous

Najveći stres koji ljudi osjećaju ne proizlazi iz količine posla koji trebaju obaviti, već iz započetog, a nedovršenog posla.

David Allen

Iskreni smijeh ljeći sve naše boli.

Madeleine L'Engle

Istinska radost može rasti samo iz dubine srca.

Rabindranath Tagore

Svaki uspješan projekat prije svoga završetka izgleda kao potencijalna katastrofa.

Rosabeth Moss

Nikad ne donosite važnu odluku ako nijeste razmotrili barem dvije mogućnosti izbora.

Lee Iacocca

Pobjednik je usmjeren na pozitivne stvari.

Anonymous

Gubitnici nikada ne pobeduju, a pobjednici nikada ne odustaju.

Anonymous

Prepreke me ne mogu zaustaviti. Svaka se prepreka uklanja pred odlučnošću.

Leonardo da Vinci

Mudar čovjek s podjednakom mirnoćom prima pohvale i podnosi uvrede.

Confucius

Svako želi biti neko, niko ne želi raditi na tome.

Johann Wolfgang Goethe

IZ DRUGOG UGLA

MR OLGA RADULOVIĆ, KOORDINATOR IZVRŠNOG RUKOVODIOLA FC PROIZVODNJA

NIKO NIJE JAČI OD ONOG KOJI ZNA!

Uvijek teži najboljem: Mr Olga Radulović, dipl.grad.inž.

Olivera Vulanović

Priču o mr Olgi Radulović, dipl. grad. inž, nećemo početi nabranjanjem njenih profesionalnih uspjeha, jer kao odgovorna, ozbiljna i radna osoba koja sebi uvijek postavlja visoke zahtjeve, dobro je poznata među kolegama. Upoznaćemo, najprije, Olgu Radulović, ljubitelja muzike, dobre knjige i sporta. Bila je izuzetan dak, „lučaš“, a završila je i nižu muzičku školu, smjer gitara. Na republičkom takmičenju osnovaca iz muzičke umjetnosti, 1979. godine, osvojila je Bronzanu liru. Za sebe kaže da je, ulazeći u svijet muzičkog obrazovanja, stekla sposobnost da razlikuje dobro od lošeg u toj umjetnosti. Zato, poslije radnog dana ispunjenog racionalnošću svijeta tehnike, Olja ima privilegiju da voli i uživa u jedinstvenom Pavarotijevom ili Bočelijevom glasu, ali i u umijeću Vlatka Stefanovskog, Tine Tarner ili nekog drugog iz sfere nekadašnjeg, kvalitetnog pop – rok zvuka. Oduševljava je i sinhrono plivanje. U toj eleganciji pokreta dopada joj se spoj discipline i estetike. Istiće da naročito poštaje ljude koji se lijepo verbalno izražavaju što je znak da vole i čitaju kvalitetnu književnost. I sama voli da pročita dobру knjigu vodenu životnom devizom: Niko nije jači od čovjeka koji zna! Bila je povučeno dijete, zagledana u obaveze koje je završavala brilljantno. Kad je došlo vrijeme da upiše fakultet, dvoumila se između medicine i tehničke. Medicina joj je neostvarena želja, jer budući perfekcionista nije bila sigurna u uspjeh na prijemnom. A, uspjeh je za nju značio – od mogućih 100 poena – postići svih 100. Tako je i bilo na prijemnom na Gradevinskom fakultetu u Podgorici koji je upisala 1983. godine. Svaku školsku godinu završavala je, tj. „čistila“ u junu, kako studenti kažu. U tom stilu je i diplomirala na temu „Projekat drumskog mosta – spregnuta konstrukcija“. Kao izraz priznanja za izuzetan uspjeh u učenju i društvenom angažmanu, 1987. godine, dodijeljena joj je studentska nagrada, „19. decembar“.

Magistersku tezu „Uticaj otvora na granična stanja visokih armirano-betonskih nosača“ uspiješno je odbranila 2003. godine na Gradevinskom fakultetu u Beogradu, a jedan od ključnih elemenata rada bila su autorkina sopstvena eksperimentalna istraživanja. Trenutno radi na izradi doktorske disertacije.

U Elektroprivredi je od 1988. godine, gdje su joj od samog početka povjeravana odgovorna i kompleksna radna mjesta. Počela je kao odgovorni nadzorni inženjer za gradevinske radove na Projektu modernizacije i oso-

sobljavanja HE „Perućica“, zatim je bila vodeći inženjer za gradevinske poslove u Sektoru za razvoj i inženiring i šef Službe za gradevinsko-geološke poslove HE „Perućica“. Trenutno je koordinator izvršnog rukovodioca FC Proizvodnja.

U okviru Projekta modernizacije i oposobljavanja HE „Perućica“, Olja prikuplja i obrađuje podloge za izradu glavnih projekata te projekata sanacije na objektima HE „Perućica“. Osim toga, priprema i učestvuje u revizijama projektnih rješenja i vrši stalni nadzor nad njihovom izradom. Sa ponosom ističe da su svi projekti na kojima je vršila nadzor dobili upotrebnu dozvolu. Uz to, rukovodi, organizuje i koordinira i rad u Službi, i nadasve uspješno realizuje sve aktivnosti, o čemu svjedoče izvanredni rezultati koje postiže u kontinuitetu.

Pet mjeseci je, 1990. godine, bila stipendista italijanske vlade i učesnik međunarodnog seminara „Upravljanje vodnim resursima“ na kojem je, kao dio tima, uspješno obradila i prezentovala studiju koja je ocijenjena najvećom ocjenom: „Upravljanje akumulacijom u realnom vremenu“. Dobitnik je i diplome CFI i Ministarstva inostranih poslova Italije za uspješno završeni Medunarodni kurs u Rimu, 2004. godine, na temu usavršavanja u tehničkim i upravljačkim funkcijama u preduzećima. Objavila je više naučnih i stručnih radova na različite teme iz oblasti kojima se bavi. Služi se engleskim, italijanskim i francuskim jezikom.

Sumirajući svoja životna iskustva, Olja kaže da se, osim profesionalizmu, učila i humanosti i skromnosti od najuspješnijih i visoko pozicioniranih ljudi iz branše. Upravo oni su, po pravilu, najjednostavniji i najneposredni, ističe Olja, koja u svom okruženju uvijek nastoji da pruži ruku svima kojima je to potrebno. Nekad joj se vrati dobrim, nekad lošim. No, to je život.

Olja odvijek stremi naprijed. Jedna od njenih motivacionih izreka glasi: Ja hoću, mogu i moram! Istina, sa drugaćijim stavom i ne bi mogla izaći na kraj sa morem radnih obaveza i telefonom koji neprekidno zvonи.

Olinim uspjesima, u dobroj mjeri, doprinijeli su roditelji i brat Milan, doktor elektrotehničkih nauka, u kojima je uvijek imala važan i čvrst životni oslonac. Roditelji su se trudili da u djeci odnijeguju vrline koje krase čestite i pametne ljudi. Uvijek odgovorna i posvećena, Olja se često zapita da li je ispunila ta očekivanja.

DRUŠTVO

NIKŠIĆKI FESTIVALI OPRAVDALI OČEKIVANJA

EPCG I OVE GODINE UZ LAKE I BEDEM FEST

Marko Burić .....

Elektroprivreda Crne Gore u značajnoj mjeri i ove godine podržala je dva nikšićka festivala, Lake i Bedem fest. Naša kompanija bila je generalni sponzor Lake festa, koji se tradicionalno održao u topolama kod nikšićkog jezera Krupac (11-14. avgust), a finansijski smo podržali i Bedem fest.

Publika je uživala u sjajnim nastupima poznatih rok grupa na Lake festu, a najviše je oduševio Manu Čao. Iako je bilo planirano da traje oko dva sata, nastup Manu Čaa i njegovog benda "La Ventura" pred preko 20 hiljada ljudi trajao je više od dva i po sata. Manu je bio toliko oduševljen atmosferom da je bezbroj puta tokom nastupa uzvikivao "Hvala Montenegro". Organizatori su zadovoljni kako je protekao festival, a direktor Lake festa Predrag Zečević zahvalio se Elektroprivredi Crne Gore i istakao da je pomoći naše kompanije od presudnog značaja.

- Bez podrške EPCG ovaj festival praktično ne bi ni postojao - rekao je Zečević.

"Vjeruj" je bio slogan sedmog Bedem festa, koji je organizovan na Bedemu od 25. do 27. avgusta. Sjajna muzika i još bolja atmosfera obilježili su i ovogodišnji Bedem fest. Izvršni direktor festivala, Petar Šundić, istakao je da mu je drago što se nastavila saradnja sa EPCG.

- Mnogo nam znači podrška EPCG, koja je naš strateški partner. Nadam se da će naša saradnja napredovati iz godine u godinu - rekao je Šundić.

FELJTON

RAKO MILOŠEVIĆ, ŠEF GRADILIŠTA ISTRAŽNIH RADOVA NA IZGRADNJI HIDROELEKTRANE NA MRATINJU

PITAO SAM SE DA LI JE JAVA ILI SAN

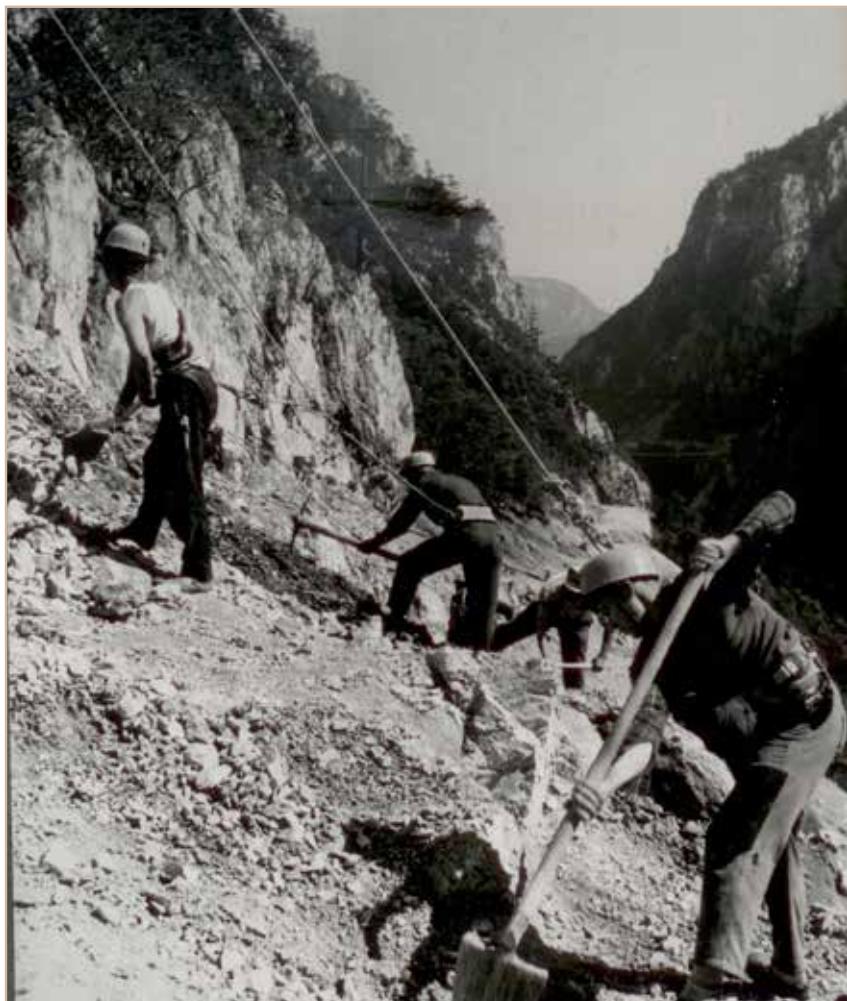
Olivera Vulanović

Od oktobra 1965. godine, kad je Rako Milošević prvi put posjetio mjesto gradnje buduće HE „Mratinje“, prošle su dvije i po godine. U Saveznom izvršnom vijeću Jugoslavije još se raspravljalo gdje će se graditi buduća elektrana, iako su se u Crnoj Gori već izvodili istražni radovi. Političari su, međutim, imali svoje rezone. Protila se Hrvatska, Bosna takođe. Svi su željeli investicije u svom dvorištu. Crna Gora je pobijedila, jer je gradnja Kombinata aluminijuma Titograd (KAT) već bila ugovorena, a energiju je trebalo obezbijediti iz buduće pivske elektrane. Srbija je pomogla oko glasanja, pa je gradnja i zvanično proglašena, a objekat HE „Mratinje“ prihapsao je KAT – u, kao investitoru. Te, 1967. godine, Raku stiže rješenje Izvršnog vijeća Crne Gore o postavljenju na mjesto rukovodioca nadzora građevinskih radova HE „Mratinje“, dok je za prvog direktora izabran Risto Ašanin, elektromašinski inženjer.

A na gradilištu...tih godina, jedna pivska zima ostala je za pamćenje. Pao

Rako Milošević

veliki snijeg, a mećava bijesni. Selo Mratinje je bilo udaljeno šest kilometara od gradilišta, a nema buldozera da očisti snijeg. Nestalo je i hrane. U Plužinama, u prodavnici, visi samo jedno parče požutjele slanine nabavljene još o Ilindanu. Rako raspušta gradilište. Zove svoje Mratinje: - Idite, ulovite dvije divokoze. Ispeći ćemo ih i ponijeti na put. Morao se pješke do Nikšića.

U to vrijeme još je bilo dosta srna i divokoza u tim krajevima, ali je lov bio zabranjen. Rako kaže da su njemu tolerisali, ali uz dogovor da se može samo jedna divljač ustrijeliti. Eleml, spremaju se na put i uskaču u FAP, do Plužina. Nasta plač žena iz kuhinje, kavarica, spremičica. Ne žele da ostanu u pustinji, zarobljene u snijegu. Rako ih uvjerava da će ih hraniti Mratinjci dok on ne dođe, ali uzalud. Dadoše im pantalone da obuku, pa krenuše skupa u ledenu neizvjesnost.

- Mećava i sjeverac ko iglama su bolice. Toliko sam bio obučen - priča Rako - da sam se unutra znojio, sve je na meni bilo mokro, a lice, ruke hoće da se smrznu. Boli od zime. Primo. Od Plužina do Brezana stižemo do mraka. Nailazimo na drvenu baraku – kafanu. Tu smo zanoćili. Kapci su mi umorni i otežali, ali do jutra ležim budan. Pitam se da li je java ili san ovo što preživljavam, prisjeća se Rako.

Osvanu drugi dan. Jutro bez mećave. Ohrabreni, krenuše dalje. Trebalo je, međutim, pregaziti Živu, kotlinu blizu Javorka gdje je snijeg bio preko koljena. Rako je dan prije puta bio otpočeo liječenje upale bubrega i tek započeo terapiju injekcijama. U tom stanju krenuo je kroz mećavu.

Kad prođoše Živu, naiđoše na kuću koja prima putnike na konak. Na žalost, kuća je bila mala da primi mnogo

gobrojne nevoljnike pa nastaviše put dalje, do Vidrovana. Iz nemogli, stiglo je drugog dana, kasno naveče. Sa Vidrovana pozvaše direktora Žižića da pošalje kola po njih.

- Danas, kad razmišljam o svemu – priča Rako – shvatam da nema opravdanja za nemar koji nas je pratio i zbog kojeg nismo imali štampu ni telefon na gradilištu, sve do 1974. godine. Osim toga, kao gradilište na kojem se gradio takav objekat, u uslovima bez auto saobraćaja i u totalnoj divljini, bili smo atraktivni cijeloj jugoslovenskoj štampi koja je neprekidno pisala o nama, osim crnogorskoj koja se nama skoro i nije bavila. Valjda je najteže dokazati se među svojima, tako je oduvijek bilo – razmišlja Rako naglas dok prevrće po glavi ove stare teme.

NASTAVIĆE SE...

IN MEMORIAM

**Milorad - Mićo Vujović
(1957-2016.)**

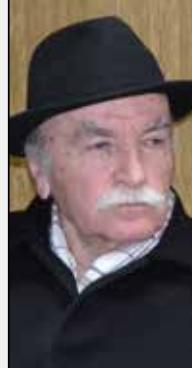
Milorad - Mićo Vujović, elektromonter u Službi za mjerjenje u Budvi (Region 4), preminuo je 13. septembra 2016. godine. Sahranjen je 15. septembra na mjesnom groblju u Kočanima kraj Nikšića.

Mićo je rođen 1957. godine u Nikšiću. Radni vijek počeo je u Elektrodistribuciji Budva 1984.

godine, gdje je radio kao magacioner, a zatim u knjigovodstvu, da bi, nakon prekvalifikacije, najveći dio radnog vijeka proveo u Službi mjerjenja.

Vrijedan i odgovoran, veoma kvalitetno je obavljao svoj posao. Ostaje upamćen i kao izvanredan fudbaler FK Mogren i fudbalski sudija.

Njegovim preranim odlaskom CEDIS je ostao bez uzornog radnika i izuzetno dobrog i pozdanog čovjeka i kolege.

**Milorad – Minja Kavaja
(1935-2016.)**

Dana 4. avgusta 2016. godine u 81. godini života umro je Milorad - Minja Kavaja. Milorad Kavaja ostaće upamćen kao čovjek koji je bio aktivni učesnik u velikom poduhvatu kakav je bio izgradnja hidrocentrale „Piva“ na Mratinju. Kavaja je cijeli radni vijek proveo u HE „Piva“. Sahranjen je u u gradskoj kapeli na Gvozden Brijegu u Baru 06. avgusta 2016. godine.

**Mirko Bajagić
(1926-2016.)**

Dana 26. avgusta 2016. godine poslije kratke bolesti preminuo je u 91. godini Mirko Bajagić. Bajagić će ostati upamćen kao prvi direktor hidroelektrane „Piva“. Funkciju prvog čovjeka ove naše velike hidroelektrane obavljao je u periodu od 1976. godine, kada je „Piva“ počela sa radom, do kraja 1980 godine. Mirko Bajagić sahranjen je na podgoričkom groblju Čepurci 27. avgusta 2016. godine.

AKTUELNOSTI

URUČENI KLJUČEVI FORDOVA

DOBITNICI ODUŠEVЉЕНИ: ISPLATI SE BITI REDOVNI PLATIŠA

Sa uručenja ključeva

Oduševljen nagradom: Dalibor Milosavljević dobija ključeve

www.epcg.com

Elektroprivreda Crne Gore uručila je ključeve automobila dobitnicima u drugom i trećem kolu nagradne igre "Neka vas vozi dobra energija 2". Daliboru Milosavljeviću iz Podgorice i Lazaru Bakoviću iz Bara ključeve fordova fokus je uručio izvršni rukovodilac FC Snabdijevanje, mr Vladimir Bojičić, koji je istakao da je cilj nagradne igre da se dodatno nagrade svi kupci koji redovno izmiruju svoje obaveze.

- Na kraju avgusta u našoj bazi bilo je preko 177.000 potrošača koji redovno izmiruju svoje obaveze, što je najveći broj redovnih platija u istoriji EPCG. To znači da je više od polovine domaćinstava u Crnoj Gori prepoznao koristi od redovnog izmirenja svojih obaveza, i na tome im zahvaljujemo. Bilježimo i trend smanjenja dugovanja, čemu svakako doprinosi i akcija Podijelimo teret 4 koja je u toku i kojoj se od 1. avgusta do sada priključilo 7.366 domaćinstava - rekao je Bojičić.

Dobitnici su srećni što je baš njihov preplatni broj izvučen u nagradnoj igri. Dalibor Milosavljević je naveo kako je bio jako iznenaden, a automobil je odlučio da pokloni majci.

- Bio sam jako iznenaden i skeptičan kada sam saznao da sam srećni dobitnik. Vjerovao sam da je sve namješteno, ali demantovan sam na najbolji mogući način. Trudimo se da redovno plaćamo račune. Pametan čovjek izmiruje svoje obaveze na vrijeme, prije svega radi sebe, a ne zbog nagradne

Uvjerio se da nagradna igra nije namještena: Lazar Baković

igre. Ključeve automobila dobiće moja majka, odlučio sam da njoj poklonim forda, nadam se da će je dobro služiti - rekao je srećni dobitnik iz Podgorice.

Senka nije krila oduševljenje što joj je sin prepustio tako vrijedan poklon.

- Jako me iznenadio. Vjerovatno sam to i zaslужila. Mislim da mnoge majke to zaslužuju, ali nemaju sve ovakvog sina - navela je Senka.

Lazar Baković iz Bara kaže kako je po prvi put imao sreće u nagradnoj igri te da je dobio nagradu koju vrijeđi proslaviti.

- Prije svega želim da se zahvalim EPCG, nijesam se nadoao ovakvo vrijednoj nagradi. Mislio sam da je šala kada su mi javili da sam dobio automobil. Češkao sam mjesec dana, a onda sam pozvao EPCG

i pitao da li sam zaista ja dobitnik. Ovu nagradu vrijeđi proslaviti. Mislio sam da je sve namješteno, ali sada sam siguran da nije. Nastaviću da plaćam račune redovno, čim primim penziju to je prvo što uradim, a srećan sam što sam nagrađen zbog toga - kazao je Baković.

Podsjetimo, prvi ford fokus dobio je Kasmi Ali iz Ulcinja, a u posljednjem kolu nagradne igre najviše sreće imao je Mihailo Zipančić iz Herceg Novog, kojem će uskoro biti uručeni i ključevi forda fokus.

Takođe, treći ciklus nagradne igre "Neka vas vozi dobra energija 3" planiran je za oktobar 2016. godine, kada ćemo pokloniti još jedan automobil ford mondeo uz mnoge druge nagrade, a u tom ciklusu pravo učešća imaće samo članovi Zlatnog tima, odnosno svi potrošači koji od decembra 2015. do novembra 2016. godine redovno, u kontinuitetu, plaćaju račune za utrošenu električnu energiju.

Srećna majka: Senka u svom novom automobilu

ZDRAVLJE

JESENJA SONATA

*Dr Biljana Savić, specijalista interne medicine i nutricionista Ordinacija Balans, Nikšić, Mrkošnica br.1
+382 40 21 38 97; +382 67 26 09 97*

Jesen nam se prišunjava. Čak i kada je dan sunčan i topao, jutra i večeri su prohладни. Dok smo ljetos tražili hrani koja će da rashladi organizam, sada bi trebalo da se "uključi grejanje" i da se obezbijedi vitaminska podrška predočnim pretečim prehladama i infekcijama. Dakle, jesen je stigla i moj organizam traži pojačanje. Malo manje koncentrisana nego što bih želela. Malo vise umorna, bez nekog razloga. Zglobovi kao da su se uznemirili i boluckaju. Očekujem od supe da me ugrije i osnaži.

Na primjer: prodinsta se sitno isjeckan luk dok ne dobije staklast izgled, doda mu se izrendan celer, a ubrzo zatim kockice krompira. Naliće se vodom, posoli, pobiberi. Dodaju se bijeli luk i kurkuma. Prije supe uzmem jednu direktnu vitaminsku infuziju: salata od rendanog kupusa i cvekla. Isjeckajte malo oraha, dodajte koje zrno suvog grožđa i zamirište salatu nanom. Naravno, uz obavezno maslinovo ulje, jabukovo sirče i malo morske soli.

Glavno jelo: prodinstaju se luk i šargarepa; dodaju se sočivo i paprika isjecana na kockice. Naliće se vodom toliko da se sve prekrije, kuva se na srednje jakoj vatri ; voda se doliva po potrebi. Začini: morska so, biber, beli luk, crvena mljevena paprika. Ovaj pire od sočiva odlično ide uz parče integralnog hleba, integralni pirinač, proso - šta volite i šta vam se nadje. Inače, sočivo se smatra mahunarkom koja je najlakše probavljava. Kad prode malo vremena od ruke, popijte čaj. Kad kažem jesen, prva asocijacija mi je dumbir; on može da ugrije, da sprječi i da liječi.

Ali tu su još mnogi čajevi od naših domaćih biljčica koje ste imali priliku ljetos da prikupite po šumama i gorama.

Za užinu - postupite prema pjesmi: kruška, jabuka, šljiva ili kruška jabuka, grožđe. Uživajte u slasti koju je proizvela energija ljetosnjeg sunca.

Ključne reči ovog teksta (pomenute i nepomenute): kupus, kelj, karfiol, brocoli, šargarepa, celer, cvekla, krompir, pasulj, naut, sočivo, jabuka, kruška, šljiva, grožđe. Pridružujem im dumbir i kurkumu kao strance vrlo prijateljski nastrojene. Spisak svakako nije konačan.

Možete sa punim pravom da mi kažete da prečesto ponavljam i bićete u pravu. Ipak, osluškujte svoj organizam i udovoljite mu dobrim i mudrim izborom hrane. Namjerno nisam ranije pomenula, da bih ga sada istakla – ječam ili geršla (oljušteni ječam). Kako temperatura počne da se snižava, tako meni počne da „se javlja“ supa od ječma. Onako, malo gušća, fino začinjena. Razgovaram sa Natašom, ona čita o beta glukanima. To su jedinjenja koja podstiču imuni sistem na što bolje funkcionisanje.

I smijemo se, jer se medu namirnicama koje sadrže beta glukane nalazi i ječam. U njemu je malo kalorija, ali dosta vlakana – tu su topiva i netopiva. U topivim vlaknima se nalazi ranije pomenuti beta glukan, koji se smatra za-

Dr Biljana Savić

služnim za smanjivanje ukupnog, kao i LDL holesterola u krvi. Topiva vlakna takođe učestvuju u smanjenju apsorpcije šećera, čime se umanjuje rizik od nastanka šećerne bolesti tipa 2.

Šolja kuvanog ječma ili četvrtina šolje nekuvane ječmene prekrupe ili pola šolje nekuvanih ječmenih pahuljica imaju u sebi približno dovoljnu količinu beta glukan topivih vlakana.

Inače, beta glukan (po definiciji dugolančani polisaharid) ima sposobnost aktivacije imunog sistema. Može da se dobije iz gljivice kvasca, ima ga u još nekim gljivama (reishi, čaga, shiitake, maitade), u nekim algama, u ječmu i zobi. Smatra se najsnaznijim prirodnim aktivatorom i stimulatorom imunog sistema.

Ječam ima i netopiva vlakna koja pomažu uspostavljanju redovnog pražnjenja creva i utiču na ravnotežu crijevne mikroflore, što je značajno za dobro zdravlje organa za varenje.

Hrana bogata vlknima daje duži osećaj sitosti, a to je korisna informacija za one koji žele da postanu i ostanu vitki. Možete da jedete oljušteni ječam, ječmene pahuljice ili proizvode od ječmenog brašna .

U ječmu su minimalne količine holesterola i drugih masnoća. Zato su tu vitaminii: niacin (vitamin B3), tiamin (vitamin B1), selen, gvožđe, magnezijum, cink, fosfor i bakar. Antioksidanti i fitohemikalije zaslužni su za smanjenje rizika od bolesti srčano – sudovnog sistema, od šećerne bolesti i od tumora. Gde sve može da se „smjesti“ ječam? Kao kaša, za doručak, uz dodatak bočićavog crvenog voća i koštunjavog voća, cimetu i medu, favorovog sirupa ili malteksa.

Malteks je ječmeni sirup koji se dobija iz ječmenog slada i to je jedan fini pririodni zasladiča koji nešto sporije podiže nivo šećera u krvi.

Dalje, ječam može da se koristi kao zamjena za pirinač ili testenine u salatama sa raznim povrćem, uz dodatak malo pavlake, na primer.

I meni lično najdraža varijanta – supe i variva, gdje se kuva sa povrćem po želji. I kada se dodaju dumbir, kurkuma i biber – dobijate energetsko - imunoškog džokera.

Nekada se mnogo više pila, a sada nepravedno zapostavljena – ječmena kafa (mješavina ječma i cikorije), u kombinaciji sa mlekom - odličan hranljiv i zdrav napitak za sve generacije.

Još kod starih Grka i Rimljana, ječam su jeli sportisti, jer se verovalo da daje snagu i izdržljivost. Moj deda mi je pričao da su u vojsci (a to je bilo prije drugog Svjetskog rata) često dobijali geršlu.

Sada imamo i naučno objašnjenje za to.

- Besplatna kontrola vida
- Akcijske cijene i kupovina na rate
- Veliki izbor dioptrijskih i sunčanih naočara najpoznatijih svjetskih brendova
- Sve vrste dioptrijskih sočiva vrhunskog kvaliteta
- Sve vrste kontaktnih sočiva
- Sunčane naočare sa dioptrijom
- Kompletna usluga odmah, uz najsavremenije uređaje
- Stručno osoblje i profesionalni savjeti pri kupovini
- Garancija i sertifikat na sve proizvode
- Savršen odnos cijene i kvaliteta

OPEN YOUR HEART
#ITTAKESCOURAGE

Ray-Ban

Genuine Since 1937

CLUBROUND
A NEW STYLE HAS TAKEN SHAPE

 **OPTIKA
OPTOTIM**

prepustite nama brigu o vašim očima!

Podgorica

The Capital Plaza
+382 20 671 106
tcp@optotim.me

Zgrada Maksim
+382 20 228 336
podgorica@optotim.me

Budva

SC TQ Plaza
+382 78 11 99 22
optikabudva@optotim.me

Kotor

SC Kamelija
+382 32 520 433
kotor@optotim.me

Bar

Centar Nova
poslovna zgrada
+382 30 308 061
bar@optotim.me

www.optotim.me

SPORT I REKREACIJA

PREMIJER LIGA CRNE GORE U ŠAHU

ELEKTROPRIVREDA ISPUSTILA TROFEJ

Marko Burić, foto: www.sahcg.me

5. SK "Elektroprivreda" (RtgAvg:2434 / TB1: 16 / TB2: 36)

Bo.	Name	Rtg FED
1	GM Damljanovic Branko	2543 SRB
2	IM Draskovic Luka	2448 MNE
3	GM Nestorovic Nikola	2495 SRB
4	Milovic Jovan	2336 MNE
5	IM Mijovic Stefan	2413 MNE
6	IM Miljanic Boro	2370 MNE
7	IM Kontic Djordjije	2323 MNE
8	WIM Milovic Aleksandra	2252 MNE
9	FM Aleksić Nenad C	2261 MNE
10	Vico Milan	2083 MNE

Rk.	Team	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	TB1	TB2
1	SK "Budućnost"	*	2	3%	4%	5%	4%	8	5%	6	5	16	41,5
2	SK "Elektroprivreda"	4	*	15	5	3%	4	5	4%	4%	4	16	36,0
3	SK "Crnogorac"	2%	4%	*	2%	3%	4	5	4	5%	5	14	36,5
4	OK "Majstor"	1%	1	3%	*	3	3	3	4	6	5%	12	33,0
5	SK "Memorija"	1	2%	2%	3	*	4%	8	3%	5%	5%	11	32,0
6	SK "Rudar"	2	2	2	3	1%	*	4	3	5%	5%	8	28,5
7	SK "Rokade"	0	1	1	1	2	2	*	4	3%	4	6	18,5
8	SK "Nikšić"	%	1%	2	2	2%	3	2	*	4%	5	5	23,0
9	SK "Omladina-Budućnost"	0	1%	1%	0	1%	7%	2%	1%	*	4%	2	11,5

Jova Batričevića. Drašković je u samom finisu u jednakoj poziciji previdio taktički udar i izgubio protiv Igora Miladinovića. Damljanović je u boljoj poziciji previdio mat. Nestorović i Mijović nijesu uspjeli da realizuju malo bolje pozicije. Mijović je čak i pokvario svoju poziciju i jedva spasio pola poena.

Elektroprivreda ima za čim da žali, jer je fantastično nadigrala Budućnost u trećem kolu. Pobjedu našem timu u tom meču do-nijeli su Branko Damljanović protiv igrača sa najvećim rejtingom Ivanom Ivaniševićem i Nikola Nestorović protiv najboljeg CG šahiste Nikole Đukića. Ostale partije su završene remijem. Potrebno je istaći dobru igru Luke Draškovića koji je crnim figurama lako parirao odličnom Robertu Markušu.

Iako je Elektroprivreda bila bolja od Budućnosti na turniru, Podgoričani su sakupili veći broj bodova u ukupnom skoru i zahvaljujući tome odbranili pehara.

Šahovski klub Elektroprivreda osvojio je drugo mjesto u Premijer ligi Crne Gore. Elektroprivreda je bila blizu osvajanja Premijer lige, ali kiks u sedmom kolu skupno je koštalo naše kolege.

Naime, Elektroprivreda je upisala osam pobjeda, ali poraz u sedmom kolu od Crnogoraca koštalo je našu ekipu titule.

Nakon sjajnih partija u prvih šest kola i ubjedljive pobjede protiv najvećeg favorita Budućnosti uslijedio je duel sa Crnogorcem u kojem su naši šahisti podbacili.

Odlični Crnogorci slavio je sa 4,5:1,5 i tako omogućio ekipi Budućnosti da odbrani titulu. U tom susretu pobjede za Crnogorac ostvarili su Perunović, Miladinović i Podlesnik dok su tri partie završene neriješeno. Našoj ekipi ništa nije polazio za rukom. Milović je polukorektno žrtvovao figuru, Podlesnik se dobro branio i doveo svoj tim u vođstvo. Miljančić je zapao u teškoće još u otvaranju i samo je upornom odbranom spasio pola poena protiv

PUTOPISNA REPORTAŽA

MOSTAR, IZVOR BUNE... (I DIO)

I DIO

STARINE KOJE OSVAJAJU

Tekst i fotografije: Andrija Kasom

U MENI JE ODAVNO TINJALA ŽELJA DA ODEM DO MOSTARA, DA PROŠETAM NOVIM-STARIM MOSTOM KOJI JE U SULUDOM RATU SRUŠEN, DA OSJETIM ČARI MOSTARSKE ČARŠIJE, POSJETIM IZVOR BUNE I PROŠETAM BLAGAJSKIM TEKIJSKIM KOMPLEKSOM, DOŽIVIM LJEPOTU STAROG GRADA POČITELJA I OSJETIM SVU SNAGU VODOPADA KRAVICE. OVO JE BILO DRAGOCJENO PUTOVANJE, KOJE ĆU IZNOVA PONOVITI. DUH DAVNO PROHUJALIH VREMENA PRATIO ME JE NA SVAKOM KORAKU...

TEŠKO ZEMLJI KOJA BOSNU NEMA

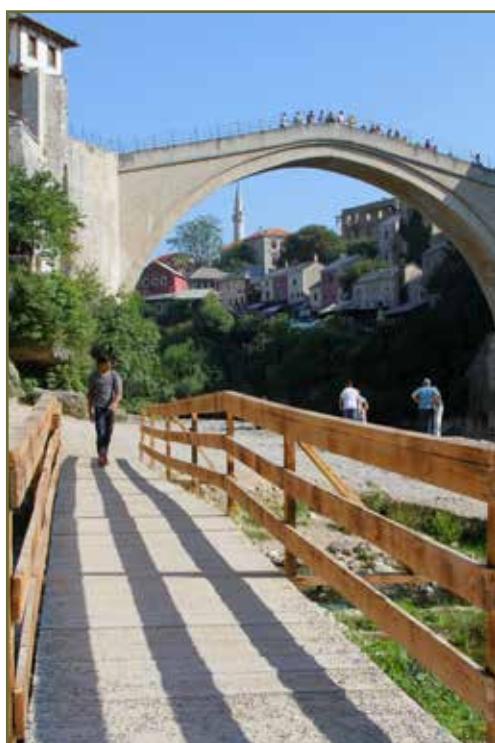
Augoustovski dani bez velikih vrućina bili su dovoljan razlog da prvog vikenda krenem na novo putovanje. Opređijelio sam se za duži put, preko Hercegovine do Trebinja, prolazeći kroz Ljubinje i Stolac, stigao sam u Mostar u trenutku kada je Sunce obasjavalo vrhove okolnih planina, a grad bio obasjan bojom zlata, koju daju samo zalasci Sunca.

Hotel »Medium«, preporučio bih svima koji se odluče za posjetu Mostaru. Tamo sam naišao na srdačnu, domaćinsku dobrodošlicu, koja je u današnje vrijeme rijetka, kada se sve svodi na hladnu poslovnost savremenog načina života, uz vještačke osmijehe na licu. U ovom hotelu toga nema, sve dolazi iz srca i duše, i nakon svega, još jednom mi je potvrđilo davnu sintagmu »Teško zemljji koja Bosnu nema«. Zbog pozitivne energije, teška srca sam napuštao hotel, ali cilj mog dolaska je bio posve

drugačiji, morao sam krenuti u nova otkrića.

Do Starog grada, trebalo mi je desetak minuta laganog hoda. Porušeni objekti govore o paklu kroz koji je prošao ovaj narod i opominju da se takva prošlost ne ponovi, a nove zgrade, karakteristične za savremene sredine, govore da se mora ići naprijed u bolju budućnost.

Po ulici punoj kafića i kladiionica, znao sam da me od Stare čaršije dijeli par stotina metara, za koju mi je Jasmina kazala da je ulica »izlog« u kojoj od ranih jutarnjih sati na terasama pomenutih objekata po cijeli dan sjede nezaposleni žitelji, koji svakog prolaznika odmjere od glave do pete. Odmjeravali su i mene, i to saznanje mi nije skidalо osmijeh sa lica, smijao sam se u sebi. Nije ovo svojstveno samo Mostaru, svaki grad, čak i veći centri imaju svoje »dežurne« koji funkcionišu na isti

način. Zakoračivši starom kaldrmom uskih uličica, sve vode ka mostu, bezbroj je malih trgovina koje turistima nude sve, od umjetničkih djela, narodnih nošnji, suvenira... za svaki džep po nešto. Turisti iz cijelog svijeta posjećivali su Mostar ovog ljeta, grad je oborio sve rekorde po posjećenosti, saznao sam kasnije. Dolaskom do Starog mosta, imao sam osjećaj da gazim istim kojim sam prolazio prije mnogo godina. Vraćena mu je autentičnost, nijednim detaljem nije odstupao od starog, to me je radovalo. Kad

ćemo mi vratiti prvi cetinjski hotel »Lokandu« prolazilo mi je pitanje kroz glavu?! Dugo sam stajao na mostu, okrećući se čas na jednu, čas na drugu stranu, posmatrajući Neretvu koja neumitno teče. Svijetla su počela da se pale, most je bio obasan sa svih strana, sve je dobijalo novu dimenziju. Da bih nastavio u vizuelnom uživanju uputio sam se ka nacionalnom restoranu, sa čije terase je pogled na most bio iz druge perspektive, još ljepši, neobičniji... Na terasi sam uživao u pogledu i neprevaziđenim bosanskim čevapima u najukusnijoj lepinji koju sam ikada jeo.

Kratku šetnju čaršijom završio sam sjedenjem u ulici »izlog« i pridružio se »dežurnim« ljudima, sa čestim osmjehom na licu kada sam video kako im pogledi lutaju, čas u jednom, čas u drugom smjeru.

BLAGAJSKA TEKJA SVJEDOK JEDNOG VREMENA

Sledećeg jutra sa prvim zracima Sunca napušto sam hotel, preskočio doručak, nestrljivost da što prije dođem do čaršije bila je jača od svega, našao sam se u svom svijetu sa foto aparatom u rukama. Iako su bili jutarnji sati, vrelina jutra je nagovještavala »pakleni dan«. Svaki detalj je imao svoju priču, što više sam ih želio zaustaviti u kadar. Kako sam i sam želio da na pojedinim mjestima i ja budem dio kadra, na mostu sam upoznao Mađara Atilu, ispod mosta bračni par iz Brazila Marcosa i Teu.

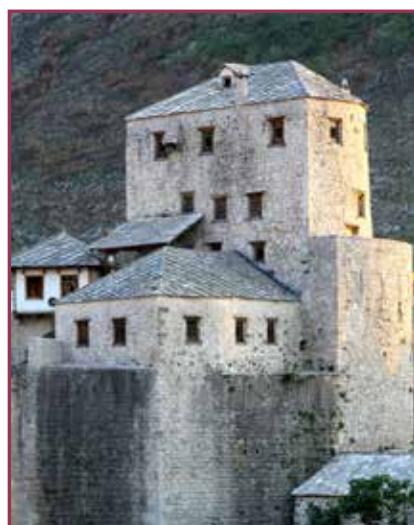

Slučajni susreti pretvorili su se u cijelodnevno druženje, nakon popijene kafe u maloj kafanici, tik uz kaldrmu, na moj predlog odlučili smo da skupa obidiemo izvor Bune i Blagajsku Tekiju, udaljenu od Mostara osam kilometara.

Dolaskom na parking, čekali smo pola sata da bih parkirao auto, morao sam sačekati da neko izade. Parking bez vremenskog ograničenja se plaća 1 euro ili 2 KM, svejedno je kojom će se valutom platiti. Čekanje nam nije smetalo, vrijeme smo proveli u prijatnom časkanju sa naplatiocem. Od parkinga do izvora Bune ima nekih 500-600 metara. Cijelom dužinom staze su tezge na kojima se prodavalo sve i svašta, suveniri, med, čajevi...bilo je i grožđa, smokava... cijene jeftinije nego u gradu, mada su i u gradu prihvatljive za naš standard.

Ugledavši sa lijeve strane Tekijski kompleks, ispred nas izvor Bune a sa desne kompleks restorana, zastali smo od ljepote, bio bi grijeh da nijesmo došli na ovo mjesto. Najljepši pogled je sa sredine drvenog mosta koji povezuje dvije obale. Sve je uklopljeno, stopljeno sa lokacijom i ničim ne narušava ljepotu ovog mjesta, naprotiv dopunjuje je. Bili smo nestrljivi i prvo mjesto na koje smo se uputili bio je izvor. Kada smo videli da postoji mogućnost da se čamcem i uđe u njega, pogledom smo svi pristali na to, po osobi smo platili po 1 euro. Bilo je fascinatno provozati se pećinom, vožnja ne traje puno, mali je prostor kojim se može ići čamcem, ali doživljava je nezaboravan.

Nevjerovatna je činjenica da sve što je lijepo kratko traje, vrijeme neumitno teče, dan postaje tren. Uputili smo se Blagajskoj tekiji, za koju smo izdvojili po 1 euro ili 2 KM. Blagajsku tekiju su izgradili derviši početkom XV vijeka sa porukom »Voljeti stvorenja radi Stvoritelja«. U prošlosti to je

bio dom Kaderija, Rufaja, Halvetija i Nakšibendija, što i danas predstavlja. Tekijski kompleks se sastoji od turbeta (Sari-Saltuka i šejha Ačik-paše), soba za musafirane, kuhinje, hamama, avlige i abdesthane. Prolazeći ovaj kompleks za trenutak se preselite u prošlost, za tren proživite život ljudi koji su je naseljavali.

Moji novi prijatelji, saputnici na ovom izletu, su iste noći put nastavljali dalje, u hotelu su morali biti u prvim predvečernjim satima. Žao mi je što se naše druženje nije nastavilo i sledećeg dana, međutim, do novog susreta se završilo na jednoj od terasa po red izvora Bune uz pastrmku, vino i kolače »smokvača« (preporuka za sve koji odu na izvor Bune). Povratkom u Mostar, rastali smo se kao prijatelji koji se cijeli život znaju, uz obećanje da će naš sledeći susret biti u Crnoj Gori, a mene su pozvali da dođem u Mađarsku i Brazil, i budem njihov gost.

NASTAVIĆE SE...

41.

kolo nagradne igre za zaposlene "BUDI U TOKU, BUDI U IGRI"

SOZ PET PUTA PO 100 EURA

SINDIKALNA ORGANIZACIJA ZAPOSLENIH EPCG (SOZ), I U OVOM KOLU, NAGRADILA PET ZAPOSLENIH SA PO 100 EURA. TRADICIONALNO, LOVĆEN OSIGURANJE AD OBEZBIJEDILO GODIŠNJE OSIGURANJE KUĆE ILI STANA, DOK OPTIKA "OPTOTIM" POKLANJA DVA VAUČERA OD PO 50 EURA ZA KUPOVINU U NJIHOVIM OBJEKTIMA.

DOBITNICI NOVČANE NAGRADE SOZ (100 EURA):

1. Božidar Lončović (TE "Pljevlja")
2. Vedran Turović (Snabdijevanje PG)
3. Tanja Zečević (CFO)
4. Predrag Vojinović (HE "Piva")
5. Vladimir Korać (Budva)

KOMPLET (DVIJE MAJICE I KAPA) SOZ-A DOBILI SU:

1. Milena Tomić (CEDIS)
2. Mersid Međedović (Region 6)
3. Slavica Aranitović (Region 4)
4. Joka Aprcović (Direkcija)
5. Zorka Vojvodić (Direkcija)

NAGRADA LOVĆEN OSIGURANJA A.D. PODGORICA

Ratka Šundić (HE "Perućica")

VAUČERE OD 50 EURA ZA KUPOVINU U OPTIKAMA "OPTOTIM" DOBILI SU:

1. Dragana Đurović (HE "Perućica")
2. Vesna Trogrić (Region 2)

KOMISIJA ZA IZvlačenje:

Svetlana Gardašević (SOZ) i Miodrag Vuković (Direkcija za odnose sa javnošću)

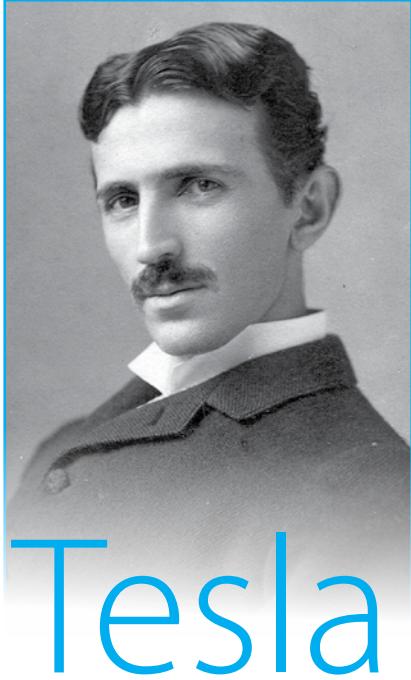
Dobitnicima čestitamo, ostalima više sreće u narednom kolu.

NAPOMENA: Poštovane kolege, obavještavamo Vas da ćemo u obzir uzimati samo kupone sa tačnim odgovorom na nagradno pitanje. Istovremeno, podsjećamo Vas da se, shodno pravilima, učešće u nagradnoj igri obezbjeđuje popunjavanjem isključivo jednog kupona. Svi oni koji budu slali dva ili više kupona, kao i kuponi sa netačnim ili bez odgovora biće unaprijed diskvalifikovani!

REDAKCIJA

NAGRADNO PITANJE U OVOM KOLU:

Koja kompanija će graditi Blok II TE "Pljevlja"?

Tesla

Teslina otvaraju novu stanicu u savremenoj nauci, jer ukazuju na put ujedinjenja materijalnog i duhovnog u ljudskom saznanju. On je proučavao fizičku osnovu psihe kao i psihičku osnovu fizike. Tako je došao do presudnih zaključaka: da je svjet jedinstveni kontinualni svjetlosni medijum i da je materija sastavljena od organizovanih djelova elektromagnetskog etra, to jest, od elektromagnetnih oscilacija. Najopštiji prirodnji zakon je zakon rezonance i sve se veze među fenomenima uspostavljaju isključivo raznim vrstama rezonanci čija je osnova elektromagnetska. Samo se po sebi razumije da, ako se sva fizička realnost može svesti na odnose elektromagnetnih polja, onda je izraz teorijske suštine tih odnosa - matematika. Teslina istraživanja su prvi korak ka razumijevanju Platono-ve doktrine po kojoj je matematika veza između svijeta ideja i svijeta materijalnih fenomena.

SKANDINAVKA

Autor: Marko Buric	Na slici je...	Uzvik nestri- pljenja		Divlji peršun		"Ekon- omski odsjek"	Mreža za lovljenje riba u morskim dubinama	Anketni odbor
				Amper				
Tona		Model objekta Veličanstve- no (muz.)						
CG rukomet. Ramusović Industrija pre- ciznog alata				Vrsta velike zmije	Crnogorsko kolo Fud. klub iz Holandije			
			Bijelo Polje Indijska novinska agencija			Prvo slovo Internet domen U.A. Emirata		Ad acta
Žensko ime								
Otvor ili ponor iz ko- jeg izvire ili u kojem ponire voda								
Vojno-teh- nički institut								
Inicijali rukometn. trenera Obradovića				Naziv				
Skandin- vski vrhovni bogovi								
Japanska mjera za dužinu	Rijeka u Sibiru Veznik		Energija					

Rješenje skandinavke iz prošlog broja:

P, S, Moskva, Dase, Milena, Jang, Keti, A, Lajoš,
Sirari, MA, AK, O, Anj, Teret.

BUDI U TOKU - BUDI U IGRU

epcg
Edukacijski centar Crne Gore AD NAGĆ

IME I PREZIME _____

POSLOVNA JEDINICA _____

BROJ TELEFONA _____

E MAIL _____

ODGOVOR

BUDI U TOKU - BUDI U IGRU

epcg
Edukacijski centar Crne Gore AD NAGĆ

IME I PREZIME _____

POSLOVNA JEDINICA _____

BROJ TELEFONA _____

E MAIL _____

ODGOVOR

BUDI U TOKU - BUDI U IGRI

42. KOLO NAGRADNE IGRE ZA ZAPOSLENE "BUDI U TOKU - BUDI U IGRI"

BOGAT NAGRADNI FOND

NAGRADNO PITANJE ▶

PRAVILA NAGRADNE IGRE:

Priredivač nagradne igre "Budi u toku - budi u igri" je Direkcija za odnose sa javnošću EPCG. Svrha priređivanja je nagradjivanje zaposlenih, osim u Direkciji za odnose sa javnošću. Jedno lice ima pravo da popuni jedan kupon. Izvlačenje kupona organizuje Direkcija za odnose sa javnošću, a imena dobitnika biće objavljena u narednom broju lista EPCG. Za učešće u igri, potrebno je tačno odgovoriti na nagradno pitanje.

KOJA KOMPANIJA ĆE GRADITI
BLOK II TE "PLJEVLJA"?

BUDI U TOKU - BUDI U IGRI

Elektroprivreda Crne Gore
AD Nikšić

BUDI U TOKU - BUDI U IGRI

Elektroprivreda Crne Gore
AD Nikšić

